โครงการความมั่นคงศึกษา
The Security Studies Project
สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย
Thailand Research Fund

จุลสารความมั่นคงศึกษา
ฉบับที่ 40

ผู้เขียน

- ดลยา เทียนทอง
สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- รศ. ดร. สุรชาติ บำรุงสุข
คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รัฐกับพหุสังคมในอิหร่าน : ศึกษากรณีชาวเคิร์ด

State And Multi-Society in Iran: Case Study of the Kurdish People

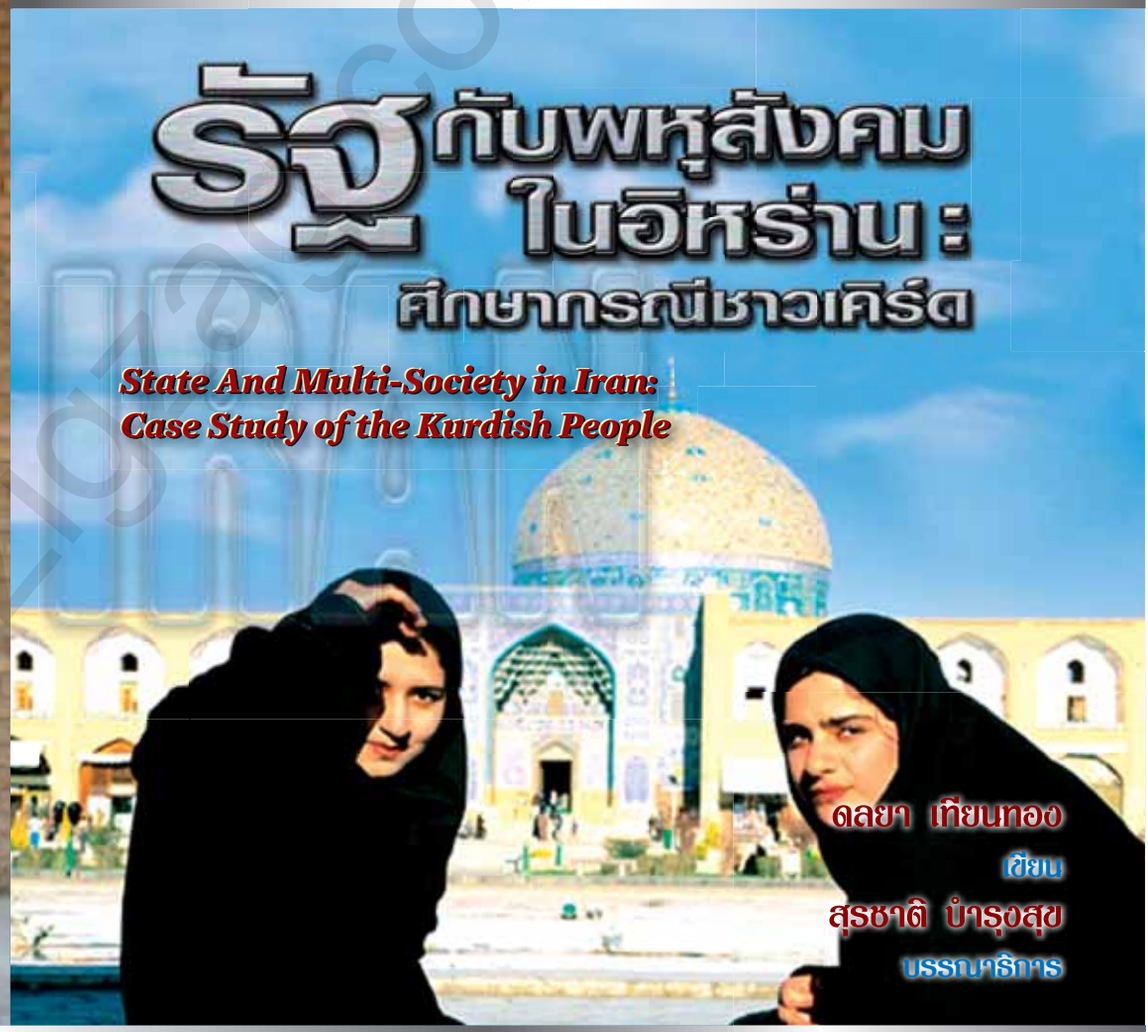

ดลยา เทียนทอง
เขียน
สุรชาติ บำรุงสุข
บรรณาธิการ

โครงการความมั่นคงศึกษา
ตู้ ปณ. 2030 ปณฝ. จุฬาลงกรณ์
กรุงเทพฯ 10332
E-mail : newsecproject@yahoo.com

โครงการความมั่นคงศึกษา
สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย

www.isranews.com

โครงการความมั่นคงศึกษา
(Security Studies Project)

การเปลี่ยนแปลงสภาวะแวดล้อมด้านความมั่นคงระหว่างประเทศนับตั้งแต่สิ้นสุดสงครามเย็นได้นำพาประเด็นปัญหาความมั่นคงใหม่เข้ามาทดแทนต่อปัญหาความมั่นคงเดิม ทั้งยังทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงอย่างมากต่อมิติของปัญหาความมั่นคงภายในของรัฐด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อเกิดเหตุการณ์ก่อการร้าย 9/11 ทำให้เกิดความสูญเสียขนาดใหญ่อย่างไม่เคยปรากฏมาก่อน และสงครามต่อต้านการก่อการร้ายก็ได้ขยายไปสู่ส่วนต่าง ๆ ของโลก อันส่งให้ระเบียบโลกก้าวเข้าสู่ยุคของสงครามก่อการร้ายอย่างเห็นได้ชัด ในสภาพเช่นนี้ การแสวงหาองค์ความรู้ เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจต่อสถานการณ์ความเปลี่ยนแปลงด้านความมั่นคงทั้งในระดับระหว่างประเทศ และในระดับในประเทศ จึงเป็นประเด็นที่มีความจำเป็นอย่างมาก

ดังนั้นเพื่อก่อให้เกิดกระบวนการค้นคว้าวิจัยด้านความมั่นคงขึ้น สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) จึงได้สนับสนุนให้มีการจัดตั้ง“โครงการความมั่นคงศึกษา” โดยในช่วงแรก (Phase I) ได้จัดขึ้นในรูปของการวิจัย ภายใต้ชื่อ“โครงการปัญหาความมั่นคงใหม่” และเริ่มการวิจัยในเรื่องของการก่อการร้ายเป็นหัวข้อหลัก หลังจากการวิจัย Phase I ได้สิ้นสุดลง พร้อมกับการตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานบางส่วนออกในรูปของจุลสาร (จุลสารความมั่นคงศึกษา) ก็ได้มีแนวคิดที่จะขยายโครงการวิจัยด้านความมั่นคงให้ครอบคลุมการศึกษาด้านความมั่นคงในรูปแบบอื่น ๆ ด้วย อันจะเป็นจุดที่นำไปสู่การจัดตั้ง Think Tank ด้านความมั่นคงให้เกิดขึ้นในสังคมไทย ผลจากการนี้จึงนำไปสู่การจัดตั้ง “โครงการความมั่นคงศึกษา” ขึ้นโดยได้จัดแบ่งงานของโครงการออกเป็น 3 ส่วนหลัก ได้แก่

1) **การวิจัย** (Research) เป็นโครงการวิจัยระยะสั้น ที่เน้นถึงปัญหาความมั่นคงใหม่ที่ประเทศไทยต้องเผชิญในอนาคต โดยในเบื้องต้นจะเน้นในเรื่องของการก่อการร้าย

2) **การเสวนาทางวิชาการ** (Forum) โครงการเสวนาด้านความมั่นคง (Security Forum) เป็นเวทีของการแลกเปลี่ยนความเห็นระหว่างนักวิจัยและผู้ปฏิบัติในประเด็นปัญหาความมั่นคงที่เป็นหัวข้อสำคัญสำหรับประเทศไทย

3) **เอกสารวิชาการ** (Monograph) จุลสารความมั่นคงศึกษา เป็นการรวบรวมผลการศึกษาวิจัยจากการวิจัย (ข้อ 1) หรือจากการเสวนา (ข้อ 2) ออกสู่สาธารณะ เพื่อเผยแพร่ความรู้ด้านความมั่นคงให้แก่ทั้งผู้มีหน้าที่ในการกำหนดนโยบาย ผู้ปฏิบัติ และสังคมโดยรวม

โครงการทั้งหมดนี้ ได้รับความสนับสนุนด้านงบประมาณจาก สกว. และ มี รศ. ดร. สุรชาติ บำรุงสุข เป็นหัวหน้าโครงการ

www.geozigzag.com

จุลสารความมั่นคงศึกษา
พฤษภาคม 2551 ฉบับที่ 40

รัฐกับพหุสังคมในอิหร่าน : ศึกษากรณีชาวเคิร์ด

State and Pluralistic Society in Iran : Case Study of the Kurdish People

ดลยา เทียนทอง
เขียน
สุรชาติ บำรุงสุข
บรรณาธิการ

โครงการความมั่นคงศึกษา
ด้วยความสนับสนุนจาก
สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย

www.geozigzag.com

จุลสารความมั่นคงศึกษา ฉบับที่ 40
รัฐกับพหุสังคมในอิหร่าน : ศึกษากรณีชาวเคิร์ด
ผู้เขียน ดลยา เทียนทอง
พิมพ์ครั้งที่หนึ่ง พฤษาคม 2551
จำนวนพิมพ์ 1,000 เล่ม
การพิมพ์ได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย(สกว.)

เจ้าของ โครงการความมั่นคงศึกษา
ตู้ ปณ. 2030 ปณฝ. จุฬาลงกรณ์
กรุงเทพฯ 10332
E-mail : newsecproject@yahoo.com
โทรศัพท์และโทรสาร 0-2218-7264

บรรณาธิการ รศ. ดร. สุรชาติ บำรุงสุข
ผู้ช่วยบรรณาธิการ นาง ธนา ยศตระกูล
ประจำกองบรรณาธิการ นางสาว พรรณิศา ศรีหิรัญ
ที่ปรึกษา พลโท วุฒินันท์ ลีลายุทธ
พลเรือโท อมรเทพ ณ บางช้าง
พลโท ภราดร พัฒนถาบุตร
พิมพ์ที่ บริษัท สเคาร์ ปริ๊นซ์ 93 จำกัด
59,59/1,59/2 ซ.ปุณณวิถี 30 ถ.สุขุมวิท 101
แขวงบางจาก เขตพระโขนง กรุงเทพฯ 10260
โทร. 0-2743-8045-9 แฟกซ์. 0-2332-5058

www.geozigzag.com

รัฐกับพหุสังคมในอิหร่าน : ศึกษากรณีชาวเคิร์ด
State and Pluralistic Society in Iran : Case Study of the Kurdish People

สารบัญ
Contents

คำนำ Preface	ก
1 ชนกลุ่มน้อยในประเทศอิหร่าน Minorities in Iran	1
2 ชนกลุ่มน้อยชาวเคิร์ดในอิหร่าน The Kurd Minority in Iran	10
3 นโยบายของรัฐบาลอิหร่านต่อปัญหาชนกลุ่มน้อยชาวเคิร์ด Iranian Policy toward the Kurd Minority Problems	20
4 สรุป Conclusion	27
เอกสารอ้างอิง Reference	29
ภาคผนวก Appendix	32

www.geozigzag.com

คำนำ

หลังจากชุดวิจัยแรกของโครงการความมั่นคงศึกษาในเรื่องการก่อการร้ายได้สิ้นสุดลง ก็ได้มีการพูดคุยกันในหมู่นักวิจัยว่า อะไรคือประเด็นปัญหาสำคัญของการวิจัยที่เป็นผลพวงจากการดำเนินการในช่วงแรกที่พวกเราควรจะศึกษาค้นคว้าต่อ

ประเด็นสำคัญที่พวกเรามองเห็นร่วมกันว่าน่าจะเป็นหัวข้อของการวิจัยในช่วงที่สองของโครงการฯ ได้แก่ การบริหารจัดการของรัฐในความสัมพันธ์กับสังคมมุสลิมภายในประเทศของตน หรือในอีกด้านหนึ่งของปัญหาก็คือ รัฐดำเนินการในปัญหาความขัดแย้งกับสังคมมุสลิมภายในของตนอย่างไร

ในการประชุมเพื่อกำหนดหัวข้อการวิจัยนั้น เราได้คัดเลือกตัวแบบจาก 2 ภูมิภาคคือ เอเชียตะวันออกเฉียงใต้และตะวันออกกลาง โดยได้เลือกเอา 4 ประเทศเป็นกรณีศึกษา ได้แก่ ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย ซาอุดิอาระเบีย และอิหร่าน

ดังจะเห็นได้ว่า ประเทศทั้ง 4 มีปัญหาความขัดแย้งระหว่างรัฐกับสังคมมุสลิมดำรงอยู่ในลักษณะที่อาจจะแตกต่างกันออกไปตามเงื่อนไขทางการเมืองและสภาพแวดล้อมอื่น ๆ แม้ใน 3 กรณีคือ อินโดนีเซีย ซาอุดิอาระเบีย และอิหร่านจะเป็นประเทศที่มีรัฐบาลเป็นมุสลิมเองก็ตาม

ประเด็นปัญหาเช่นนี้ ทำให้โครงการฯ ให้ความสนใจถึงสภาพปัญหาและวิธีการที่รัฐบาลในแต่ละประเทศดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว แม้ในกรณีของฟิลิปปินส์จะมีรัฐบาลที่เป็นชาวคริสต์ซึ่งแตกต่างออกไปจากคุณลักษณะของรัฐบาลในอีก 3 กรณีศึกษา

การค้นคว้าวิจัยในประเด็นปัญหาเช่นนี้ก็เพื่ออย่างน้อยเป็นการแสวงหา “บทเรียน” และสร้างเป็นข้อพิจารณาสำหรับสังคมไทย ซึ่งในวันนี้ต้องเผชิญกับปัญหาการก่อความไม่สงบที่เกิดขึ้นในจังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศ อันเป็นพื้นที่สำคัญที่เป็นที่อยู่อาศัยของประชากรที่เป็นชาวมุสลิม

www.ggozigzag.com

ดังนั้นโครงการฯ จึงหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ผลการศึกษาในระยะที่ 2 ของการวิจัยนี้ จะมีส่วนช่วยให้เกิดข้อคิดในการแก้ไขปัญหาความรุนแรงที่เกิดขึ้นในพื้นที่ดังกล่าวได้บ้างไม่มากก็น้อย อันจะทำให้มีส่วนช่วยโดยตรงต่อการช่วยรักษาชีวิตของผู้คนทุกฝ่าย ตลอดรวมถึงข้าราชการของรัฐด้วย และที่สำคัญก็คือหากเราสามารถแก้ไขปัญหาความขัดแย้งครั้งนี้ได้สำเร็จจริง ก็อาจจะก่อให้เกิดผลอย่างสำคัญระหว่างศาสนิกต่างความเชื่อให้สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุขในอนาคต มิฉะนั้นแล้ว สังคมไทยอาจจะเป็นหนึ่งในพื้นที่ของความขัดแย้งในโลกร่วมสมัย ที่มีศาสนาเป็นแรงขับเคลื่อนได้ไม่ยากนัก

สำหรับการนำเสนอในจุลสารเล่มนี้ เป็นงานวิจัยของคุณดลยา เทียนทอง ที่ศึกษาจากกรณีของอิหร่านซึ่งเป็นประเทศมุสลิมที่มีปัญหาชนกลุ่มน้อยชาวมุสลิม โครงการฯ หวังว่าการศึกษาปัญหาในกรณีของอิหร่านจะช่วยให้เราสามารถเทียบเคียงกับปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในบ้านเราได้ด้วย

โครงการความมั่นคงศึกษา

พฤษภาคม 2551

www.geozigzag.com

1
ชนกลุ่มน้อยในประเทศอิหร่าน

ลักษณะความหลากหลายทางชาติพันธุ์

ชาวอิหร่านส่วนใหญ่มีเชื้อสายเปอร์เซีย (Persian) พวกเขาเชื่อว่าตนเองมีรากเหง้าดั้งเดิมเป็นชาวอารยัน (Airyan) และสืบเชื้อสายเผ่าพันธุ์อินโด-ยูโรเปียน (Indo -European) ซึ่งเป็นกลุ่มแรกที่อพยพเข้ามาสู่ที่ราบสูงอิหร่านในศตวรรษที่ 2 ก่อนคริสตกาล[1] แต่ในตลอดช่วงประวัติศาสตร์ที่ผ่านมา ในท่ามกลางชาวอิหร่านที่มีเชื้อสายหรือชาติพันธุ์เปอร์เซียนั้นมีหลายชาติพันธุ์ในฐานะชนกลุ่มน้อยได้เข้ามารุกรานอิหร่าน เช่นในศตวรรษที่ 7 ชนกลุ่มอาหรับ (Arab) ได้เข้ามารุกรานอิหร่านจนทำให้ภาษาอาหรับได้รวมเข้ากับภาษาเปอร์เซีย (ฟาร์ซี-Farsi)[2] อย่างไรก็ตาม ชนกลุ่มน้อยต่างๆ ได้ตั้งถิ่นฐานอยู่กันแบบผสมกลมกลืนกับชาวเปอร์เซีย หรือไม่ก็ตั้งหลักแหล่งเฉพาะชนกลุ่มตนในแต่ละพื้นที่ โดยมีภาษา จารีตขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมเป็นของตนเอง

ปัจจุบันท่ามกลางประชากรอิหร่านทั้งหมด 68,688,433 คน (ปี 2006)[3] มีชนกลุ่มใหญ่เชื้อสายเปอร์เซียราวร้อยละ 51 ขณะที่มีชนกลุ่มน้อยต่างๆ อยู่ในสัดส่วนร้อยละ 49 ประกอบด้วย ชนกลุ่มอัซอรี (Azeri) ร้อยละ 24 กิลาคีและมาซันดารานี (Gilaki and Mazadarani) ร้อยละ 8 เคิร์ด (Kurd) ร้อยละ 7 อาหรับ (Arab) ร้อยละ 3 ลูร์ (Lur) ร้อยละ 2 บาลูช (Baluch) ร้อยละ 2 เติร์กเมน (Turkmen) ร้อยละ 2 และอื่นๆ ร้อยละ 1[4] ดังนี้

1. **ชนกลุ่มอัซอรี** (Azeri) เป็นชาติพันธุ์ที่ถูกแบ่งแยกโดยเขตแดนของประเทศอิหร่านและสาธารณรัฐอาเซอร์ไบจัน (Azerbaijan Republic) อันส่งผลให้ชาวอัซอรีส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในสาธารณรัฐอาเซอร์ไบจัน และบางส่วนตั้งถิ่นฐานในประเทศอิหร่าน โดยเฉพาะบริเวณภาคตะวันตกเฉียงเหนือของประเทศ ซึ่งมีพื้นที่ติดต่อกับภาคใต้ของสาธารณรัฐอาเซอร์ไบจัน (อดีตเครือรัฐของสหภาพโซเวียต)

www.geozigzag.com

พื้นที่ประเทศอิหร่านบริเวณที่ชาวอัซอรีอาศัยอยู่อย่างหนาแน่นนี้ เรียกว่า “อาเซอร์ไบจัน” หรือ “อาเซอร์ไบจันอิหร่าน” หรือ “อาเซอร์ไบจันเปอร์เซีย” และในบางขณะก็ถูกเรียกว่า “อาเซอร์ไบจันตอนใต้” (Souther Azerbaijan) มีขนาดพื้นที่ 176,512 ตารางกิโลเมตร[5] แบ่งเป็น อาเซอร์ไบจันตะวันออก (Eest Azerbaijan) มีประชากรประมาณ 3.3 ล้านคน และอาเซอร์ไบจันตะวันตก (West Azerbaijan) มีประชากรประมาณ 2.5 ล้านคน[6] เมืองที่สำคัญ เช่น ทาบริซ (Tabriz) อูร์เมีย (Urmia) และอาร์ดาบิล (Ardabil) เป็นต้น ถือเป็นพื้นที่ยุทธศาสตร์สำคัญ เนื่องจากเป็นบริเวณที่อยู่ใกล้กรุงเตหะรานและมีการเติบโตทางเศรษฐกิจสูงเป็นเขตอุตสาหกรรมการเกษตร สิ่งทอ อุปกรณ์ไฟฟ้า และเครื่องจักรกลต่างๆ ชาวอัซอรีที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ดังกล่าวมีประมาณ 10 ล้านคน ส่วนใหญ่เป็นมุสลิมนิกายชีอะฮฺ (Shi’a) ประวัติศาสตร์ความเป็นมาของชนกลุ่มนี้ เริ่มขึ้นในยุคโบราณก่อนการอพยพเข้ามาของชาวอารยันมายังที่ราบสูงอิหร่าน บริเวณอาเซอร์ไบจันอยู่ภายใต้การครอบครองของอาณาจักรอูราร์ตู (ในอาร์เมเนีย) หลังจากนั้นก็กลายเป็นส่วนหนึ่งของอาณาจักรเปอร์เซีย อาณาจักรซัสซานีด (Sassanid) และอาณาจักรอื่นๆ จนมาช่วงต้นศตวรรษที่ 19 อาเซอร์ไบจันถูกสหภาพโซเวียตยึดครองในปี 1941 แต่ในปีเดียวกันนั่นเองอาเซอร์ไบจันก็ได้ถูกกลับมาผนวกรวมกับอิหร่าน

2. **ชนกลุ่มกิลาคีและมาซันดารานี** (Gilaki and Mazadarani) กิลาคีเป็นชนกลุ่มที่อาศัยอยู่ทางตอนเหนือของอิหร่าน แถบทะเลสาบแคสเปียน (Caspian) โดยเฉพาะในจังหวัดกิลาน (Gilan) มีจำนวนประชากรราว 2.2 ล้านคน[7] และมีภาษาพูดเป็นของตนเอง คือภาษากิลาคี หรือกิลานี (Gilani)ชาวกิลาคีส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม และร้อยละ 99.5 เป็นมุสลิมนิกายชีอะฮฺสายอิทฮนา-อัชฮริส (Ithana-Asharis) พื้นที่บริเวณที่ชนกลุ่มนี้อาศัยนั้นอยู่ระหว่างเทือกเขาอัล บาร์ซ (El burz) และทะเลสาบแคสเปียน ทำให้เป็นแหล่งป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์ ในอดีตที่ผ่านมาชาวกิลาคีพยายามต่อสู้ป้องกันตนเองให้รอดพ้นจากการถูกรุกราน แต่แล้วในที่สุดก็ต้องตกเป็นส่วนหนึ่งของอิหร่าน

www.geocities.com

ตามสนธิสัญญาสงบศึกในปี 1921 ส่วนมาซันดารานีเป็นชนกลุ่มที่อาศัยอยู่บริเวณตะวันตกเฉียงเหนือของอิหร่าน รวมทั้งอาศัยกระจัดกระจายร่วมกับชนกลุ่มอื่นๆ ในกรุงเตหะราน และในจังหวัดเซมนาน (Semnan) กอร์แกน (Gorgan) อิศฟาฮาน (Isfahan) คูห์ราซานเหนือ (North Khorasan) และราซอุยคูห์ราซาน (Razuikhorasan) จำนวนประชากรของชนกลุ่มนี้มี 4.5 ล้านคน (ปี 1994)[8] ส่วนใหญ่จะเป็นมุสลิมนิกายชีอะฮฺ และมีภาษาพูดเป็นของตนเอง คือ ภาษามาซันดารานี ชาวมาซันดารานีเป็นชนกลุ่มที่สืบเชื้อสายมาจากชาวมาซันดาราน(Mazadaran) ทั้งนี้ประวัติศาสตร์ที่ผ่านมาในช่วงหนึ่ง ชนกลุ่มมาซันดารานีได้มีการจัดตั้งเป็นรัฐอิสระและปกครองตนเอง โดยใช้ชื่อว่าทาปูริซสถาน (Tapuristan) แต่ในศตวรรษที่ 17 กษัตริย์ชาห์ อับบาส (Shah Abbas) แห่งราชวงศ์ศอฟาวิด (safavids) ซึ่งปกครองอาณาจักรเปอร์เซียขณะนั้น ได้ผนวกรวมรัฐของชนกลุ่มมาซันดารานีให้เป็นส่วนหนึ่งของเปอร์เซีย (อิหร่าน) กระทั่งถึงปัจจุบัน

3. **ชนกลุ่มเคิร์ด** (Kurd) คาดว่ามีประมาณ 5.5 ล้านคน[9] ส่วนใหญ่เป็นมุสลิมนิกายซุนนี (Sunni) มีภาษาอินโด-ยูโรเปียน เป็นภาษาดั้งเดิม ซึ่งเป็นภาษาที่มีความคล้ายคลึงกับภาษาเปอร์เซีย ชาวเคิร์ดส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในภาคตะวันตกและตะวันตกเฉียงเหนือของประเทศ แถบจังหวัดอาเซอร์ไบจันตะวันตก (West Azerbijan) จังหวัดเคอร์ดิสถาน (Kerdistan) จังหวัดไอลาม (Ilam) และจังหวัดเคอร์มันชาห์ (Kermanshah) ซึ่งพื้นที่ส่วนใหญ่ไม่ได้รับการพัฒนาและห่างไกลความเจริญ ชาวเคิร์ดส่วนใหญ่ที่อาศัยอยู่บริเวณดังกล่าว โดยเฉพาะอย่างยิ่งชาวเคิร์ดสัญชาติอิรักที่เป็นชีอะฮฺซึ่งหนีมาจากอิรักในช่วงสงครามอิรัก-อิหร่าน (1980-1988) ได้เข้ามาอยู่ในอิหร่านอีกจำนวนกว่า 5 แสนคน[10] จำนวนประชากรของชาวเคิร์ดดังกล่าวนี้ผันผวนอยู่ตลอดเวลา ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ในอิรัก นอกจากนั้นยังเป็นชาวเคิร์ดที่อพยพมาจากตุรกีในช่วงค.ศ.1999 ทั้งนี้พบว่ามีชาวเคิร์ดจำนวนมาก ยังคงดำเนินชีวิตในลักษณะข้ามผ่านไปมาตามแนว

www.geozigzag.com

พรมแดนของอิรักและตุรกีอยู่เสมอ ชาวเคิร์ดถือเป็นชนกลุ่มไร้ประเทศ ตกอยู่ในสภาพชนกลุ่มน้อยในประเทศอิหร่าน อิรัก ตุรกี และซีเรีย มีบทบาทสำคัญในการเคลื่อนไหวเพื่อเรียกร้องสิทธิการปกครองตนเองมายาวนาน ซึ่งจะได้กล่าวอย่างละเอียดในบทต่อไป

4. **ชนกลุ่มอาหรับ** (Arab) ตั้งหลักแหล่งอยู่ในภาคตะวันตกเฉียงใต้ของประเทศ ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในจังหวัดคูห์ซิสถาน (Khuzistan) ซึ่งอยู่ทางตะวันตกเฉียงใต้ของอิหร่านติดต่อกับภาคใต้ของอิรัก เป็นพื้นที่ที่อุดมไปด้วยน้ำมัน อีกทั้งยังเป็นพื้นที่ที่เหมาะสมแก่การเพาะปลูก ชาวอาหรับเหล่านี้ส่วนใหญ่จะเป็นมุสลิมสายชีอะฮฺ มีบางส่วนเป็นมุสลิมนิกายซุนนีหรือไม่ก็นับถือศาสนาคริสต์ และจูดาย (Judaism) ชาวอาหรับใช้ภาษาอารบิคเป็นภาษาหลัก ใช้ภาษาฟาร์ซีเป็นภาษาที่สอง มีวัฒนธรรม และธรรมเนียมปฏิบัติแบบดั้งเดิมเป็นของตนเอง

5. **ชนกลุ่มลอร์** (Lur) ถือเป็นกลุ่มเผ่าชนที่เร่ร่อนในทะเลทราย (Nomadic Tribes) มักอาศัยอยู่ในจังหวัดโลริสถาน (Loristan/Lorestan) ซึ่งมีพื้นที่ประมาณ 28,392 ตารางกิโลเมตร[11] อยู่ทางตะวันตกของอิหร่าน ติดต่อกับดินแดนของอิรัก เป็นจังหวัดที่เก่าแก่ที่สุดจังหวัดหนึ่งของอิหร่าน แต่ก็มีบางส่วนอาศัยอยู่ในจังหวัดคูห์ซิสถานทางตอนเหนือ และจังหวัดไอลามทางตอนใต้ ชนกลุ่มลอร์เป็นชาติพันธุ์ที่ผสมผสานระหว่างชนพื้นเมืองท้องถิ่นแถบซากรอส และชาวอิหร่านเปอร์เซีย มีภาษาลอร์เป็นภาษาของชนกลุ่ม ซึ่งมีความคล้ายคลึงกับภาษาฟาร์ซีของพวกเปอร์เซีย ชาวลอร์ส่วนใหญ่เป็นมุสลิมนิกายชีอะฮฺ

6. **ชนกลุ่มบาลูชีส** (Baluchis) โดยมากอาศัยอยู่ในจังหวัดบาลูชิสถาน (Baluchistan) ซึ่งตั้งอยู่ทางภาคตะวันออกเฉียงใต้ของประเทศ เป็นพื้นที่ที่ไม่เหมาะต่อการเพาะปลูกหรือทำเกษตรกรรม อยู่ติดกับพรมแดนที่มีทะเลทรายทางทิศตะวันออกของอิหร่าน ปากีสถาน และอัฟกานิสถาน ชาวบาลูชีสมีการติดต่ออย่างใกล้ชิดกับพี่น้องเผ่าพันธุ์เดียวกันกับพวกเขาในปากีสถาน และที่สำคัญ คือมีชาวบาลูชีสบางส่วนเข้าไปเกี่ยวข้องกับการลักลอบค้ายาเสพติด และสินค้าผิด

www.geozigzag.com

กฎหมายอื่นๆ ข้ามพรมแดน นอกจากนี้ที่ผ่านมาชาวบาลูชีสมักเรียกร้องให้กลุ่มเผ่าพันธุ์ของตนรวมตัวกันเป็นเอกภาพอยู่เสมอ ทำให้รัฐบาลอิหร่านกังวลต่อการเคลื่อนไหวของชนกลุ่มน้อยชาวบาลูชีสตลอดมา ส่วนหนึ่งเป็นเพราะอำนาจของรัฐบาลอิหร่านไม่สามารถเข้าไปถึงพื้นที่ส่วนใหญ่ของชาวบาลูชีส

7. **ชนกลุ่มเติร์กเมน** (Turkmen) เป็นชนกลุ่มที่ถูกแบ่งให้ไปอยู่ในรัสเซีย อิหร่าน และอัฟกานิสถาน ในประเทศอิหร่านเติร์กเมนเป็นชนกลุ่มน้อยที่อาศัยอยู่ในโคห์ราซาน (Khorasan) ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศ อยู่ติดกับสาธารณรัฐเติร์กเมนิสถาน (Republic of Turkmenistan) (อดีตเครือรัฐของสหภาพโซเวียต) ซึ่งเป็นพี่น้องร่วมเผ่าพันธุ์เดียวกันกับพวกเขา ประชากรชาวเติร์กเมนมีจำนวนราว 1 ล้านคน[12] มาอยู่อาศัยในบริเวณนี้ตั้งแต่ศตวรรษที่ 11 พวกเขาเป็นผู้สืบทอดมาจากชนกลุ่มเติร์กในเอเชียกลาง ชาวเติร์กส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรรม และนับถือศาสนาอิสลามนิกายซุนนี ใช้ภาษาเติร์กเป็นภาษาหลัก ชาวเติร์กเมนแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ พวกซาร์วา (Sarwa) ซึ่งเป็นชนเผ่าเร่ร่อนที่นิยมเลี้ยงสัตว์ และพวกโซเมอร์ (Somir) เป็นพวกกึ่งเร่ร่อน มักนิยมทำการเกษตรกรรมและทำการประมง ในอดีตที่ผ่านมาชนกลุ่มเติร์กต่อต้านอำนาจจากรัฐบาลกลาง จนเกิดเป็นกลุ่มกบฏขึ้น แต่ก็ถูกปราบปรามในสมัยมุฮัมมัด เรซา ชาห์ ปาห์เลวี (Mohammad Reza Shah Pahlavi)

อนึ่ง อิหร่านยังมีกลุ่มเผ่าชนอื่นๆ โดยเฉพาะที่เร่ร่อนในทะเลทราย (Nomadic Tribes) อีกมากมาย ซึ่งส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในภาคตะวันตกของประเทศ บริเวณที่ลุ่มของเทือกเขาซากรอส และที่อาศัยอยู่ในจังหวัดฟาราส (Faras) ทางภาคใต้ของประเทศ ที่สำคัญๆ คือ ชนเผ่าบัคเตียรี (Bakhtiari) กอชไก (Qashquai)และนอกจากชนกลุ่มน้อยทางชาติพันธุ์ต่างๆ ดังกล่าวแล้ว อิหร่านยังประกอบไปด้วยชนกลุ่มน้อยทางศาสนาอีกด้วย นั่นคือ มุสลิมนิกายซุนนี ซึ่งมีอยู่ประมาณร้อยละ 7 ของประชากรทั้งหมดของประเทศที่เป็นมุสลิมนิกายชีอะฮ์ ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในแคว้นเคอร์ดิสถาน (Kurdistan) ทางภาคตะวันตก แคว้น

www.geo2igzag.com

บาลูชิสถาน (Baluchistan) ทางภาคตะวันออกเฉียงใต้ และแคว้นคูราซาน (Khurasan) ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือติดกับชายแดนประเทศเติร์กเมนิสถาน และมีชนกลุ่มน้อยทางศาสนาที่ไม่ใช่มุสลิมอยู่ อาทิเช่น โซโรแอสเตอร์ (Zoroastrians) ซึ่งเป็นกลุ่มศาสนาที่เชื่อในเทพเจ้าหลายองค์ (Pagan) ถือเป็นศาสนาดั้งเดิมของชาวเปอร์เซีย ปัจจุบันมีผู้นับถือประมาณ 30,000 คน ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในกรุงเตหะราน และยาซด์ (Yazd) ซึ่งเป็นเมืองที่ยังมีการทำพิธีกรรมทางศาสนาอยู่ และพวกที่นับถือศาสนายูดาย มีจำนวนประมาณ 80,000 คน ในช่วงก่อนการปฏิวัติอิหร่านเมื่อปี 1979 ส่วนใหญ่จะอาศัยอยู่ในกรุงเตหะราน และที่เหลืออีกประมาณ 8,000 คน อาศัยอยู่ในเมืองชีราซ (Shiraz)[13]

การก่อตัวของปัญหาชนกลุ่มน้อย

ความสัมพันธ์ระหว่างชนกลุ่มน้อยชาติพันธุ์ต่างๆ กับรัฐบาลอิหร่าน ได้ตึงเครียดและเริ่มก่อตัวกลายเป็นปัญหาอย่างชัดเจนในสมัยที่อิหร่านปกครองโดยระบอบกษัตริย์ ภายใต้การนำของเรซา ชาห์ (Reza Shah) แห่งราชวงศ์ปะฮฺลาวี (Pahlavi) ซึ่งปกครองประเทศระหว่าง ค.ศ. 1925-1941 พระองค์ทรงต้องการให้ผู้คนในบ้านเมืองรักและภูมิใจในความเป็นประเทศอิหร่านโดยมุ่งเน้นการสร้างชาตินิยมเปอร์เซีย (Persianization) ต่อต้านชนกลุ่มน้อยต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นเคิร์ด อาหรับ บาลูชีส และเติร์กเมน รวมทั้งใช้นโยบายบังคับในเรื่องการตั้งถิ่นฐานของชนกลุ่มต่างๆ เนื่องจากพระองค์ทรงเห็นว่าความหลากหลายทางชาติพันธุ์เป็นภัยคุกคามต่อประเทศ ชนกลุ่มน้อยต่างๆ ในสมัยของพระองค์จึงถูกโจมตีอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของตน และถูกบังคับกดขี่ให้เข้าสู่กระแสวัฒนธรรมเปอร์เซีย ซึ่งเป็นกระแสวัฒนธรรมหลักของสังคม[14] จนถึงขนาดที่ผู้นำชนกลุ่มน้อยบางคนถูกสังหารอย่างลึกลับในกรุงเตหะราน[15] สร้างความไม่พอใจอย่างมากให้กับชนกลุ่มน้อยต่างๆ นอกจากนี้การที่เรซา ชาห์ให้ความสำคัญต่อการสร้างความทันสมัย (modernization) ให้กับประเทศยังก่อให้เกิดความไม่พอใจ

www.geozigzag.com

ต่อกลุ่มนักการศาสนาส่วนใหญ่ เนื่องจากพวกเขาเห็นว่าแผนการทำให้อิหร่านเป็นประเทศสมัยใหม่มีจุดมุ่งหมายในทางการเมือง และทำขึ้นเพื่อที่จะทำลายโครงสร้างของอิสลามในสังคม และทำลายอิทธิพลของศาสนาอิสลามที่มีต่อประชาชนส่วนใหญ่ในประเทศ อีกทั้งมิได้มุ่งส่งเสริมค่านิยมทางด้านจริยธรรมที่ดีงามของตะวันตกอย่างแท้จริง เช่น ความเสมอภาคและความยุติธรรม[16] เรซา ชาห์ จึงได้ชื่อว่าเป็นกษัตริย์ที่โหดร้ายมากกว่ามีประชาชนรัก

อย่างไรก็ดี ภายหลังจากที่มุฮัมหมัด เรซา ชาห์ (Muhammad RezaSha) ขึ้นครองอำนาจต่อจากบิดาในปี 1941 พระองค์จำต้องเข้าไปสร้างความสัมพันธ์กับกลุ่มแบ่งแยกดินแดนอาเซอร์ไบจันในทันทีภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 สิ้นสุดลง ทั้งนี้เพื่อเป็นกันชนจากสหภาพโซเวียต อีกทั้งพระองค์ยังต้องหาพื้นที่อยู่อาศัยในการตั้งถิ่นฐานให้กับชนเผ่าต่าง ๆ ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นเพราะแรงกดดันจากต่างชาติ แต่ในขณะเดียวกันพระองค์ก็ยังคงให้ความสำคัญต่อแนวนโยบายการสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของคนในชาติ ภายใต้วัฒนธรรมเปอร์เซียตามแนวทางของ เรซา ชาห์ผู้เป็นบิดา ทั้งนี้ในสมัยของพระองค์ ชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ ได้ก่อความไม่สงบขึ้นหลายครั้งอันเนื่องมาจากความคับแค้นใจที่สะสมมาตั้งแต่สมัยเรซา ชาห์ ซึ่งชนกลุ่มน้อยในระดับแกนนำหลายคนถูกลอบสังหารโดยไร้ร่องรอย และถูกบังคับกดขี่ในเรื่องสิทธิเสรีภาพ การใช้ภาษาในการศึกษาและติดต่อสื่อสาร รวมทั้งวิถีการดำเนินชีวิตต่าง ๆให้อยู่ภายใต้กระแสวัฒนธรรมที่ไม่ใช่ของพวกตน และที่สำคัญอาจเป็นเพราะได้รับการสนับสนุนจากประเทศที่สาม ดังจะเห็นได้จากการก่อการจลาจลโดยชนกลุ่มบัคเตียรีในปี 1953 ทำให้รัฐบาลของพระองค์ต้องใช้กำลังเข้าปราบปราม มีการใช้เครื่องบินทหารเข้าโจมตีอย่างหนัก และในปีเดียวกันชนกลุ่มกอซไก (Qashqai) ก็ก่อหวอดประท้วงที่เมืองชีราซ (Shiraz)

กระทั่งในช่วงทศวรรษที่ 1970 ภายใต้อำนาจของมุฮัมหมัด เรซา ชาห์ ได้เกิดการก่อความไม่สงบโดยชนกลุ่มบาลูชีส ซึ่งคาดว่าได้รับการสนับสนุนจากอิรัก เนื่องจากเป็นมุสลิมนิกายซุนนีเช่นเดียวกัน โดยถึงขนาดที่ชนกลุ่มบาลูชีส

www.geozigzag.com

สามารถเข้าไปตั้งกองกำลังอิสระบาลูชีส (Baluchistan Liberation Front) ในกรุงแบกแดดเลยทีเดียว ส่วนชนกลุ่มเคิร์ดก็เป็นอีกกลุ่มที่พยายามเรียกร้องการปกครองตนเองตลอดมา โดยในปี 1946 ชนกลุ่มเคิร์ดประสบความสำเร็จในการจัดตั้งสาธารณรัฐประชาชนเคอร์ดิสถาน (the People's Republic of Kurdistan) ในบริเวณจังหวัดเคอร์ดิสถานอันเป็นผลมาจากความช่วยเหลือของสหภาพโซเวียต แต่เพียงชั่วระยะเวลาสั้นก็ล่มสลาย และในระยะต่อมาได้เกิดการรวมตัวของ Kurdish Democratic Party of Iran (KDPI) จนเมื่อถูกกวาดล้างโดยรัฐบาลอิหร่านระหว่างค.ศ. 1966 - 1967 จึงได้มีการจัดตั้งเป็นกลุ่มองค์กรภายใต้การนำของ ดร. อับ อาร์ ราห์มาน (Abd ar - Rahma) ในฐานะเลขาธิการกลุ่ม(ปัจจุบันมีนายมุสตาฟา เฮจรี ดำรงตำแหน่งดังกล่าว) KDPI ถือเป็นกลุ่มกองกำลังต่อต้านชาวเคิร์ดที่ใหญ่ เข้มแข็ง และมีการบริหารจัดการองค์กรดีที่สุดในบรรดากลุ่มต่อต้านชาวเคิร์ดทั้งหลายเป็นกลุ่มที่พยายามเรียกร้องการปกครองตนเองในอิหร่านมาตลอด โดยมีฐานปฏิบัติการในประเทศอิรักเพื่อต่อต้านระบอบรัฐอิสลามในประเทศอิหร่าน

อนึ่ง ในขณะที่การก่อความไม่สงบโดยชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ ได้เกิดขึ้นหลายครั้งในตลอดช่วงการครองอำนาจของมุฮัมมัด เรซา ชาห์ (ค.ศ.1941 - 1976) พระองค์ก็ทรงพยายามรักษาเสถียรภาพทางการเมืองให้กับตนเองโดยเฉพาะอย่างยิ่งการหันมาพึ่งพิงสหรัฐฯทั้งนี้แม้ว่าพระองค์จะได้ปฏิรูปประเทศหรือที่เรียกว่าปฏิวัติขาวในค.ศ.1963 (เน้นการแบ่งสรรที่ดินให้กับประชาชน และให้สตรีมีสิทธิในการออกเสียงเลือกตั้ง) ตามความต้องการของสหรัฐฯ แต่สิ่งที่เกิดขึ้นไม่ได้นำประโยชน์มาสู่ประชาชนอย่างแท้จริง ในทางตรงกันข้ามกลับเป็นไปเพื่อเสริมสร้างอำนาจและความร่ำรวยให้กับพระองค์และพวกพ้อง ดังนั้น ผลที่ตามมา คือ อิหร่านต้องเผชิญกับปัญหาภายในประเทศทั้งการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมอย่างหนักหน่วง เกิดการทุจริตคอรัปชั่นจำนวนมหาศาล การบริหารการเงินของประเทศที่ผิดพลาด การใช้จ่ายทางทหารที่มากเกินควร รวมทั้งการละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่าง

www.geocities.com

รุนแรง จนนำไปสู่การต่อต้านจากนักการศาสนาและประชาชนทั่วประเทศซึ่งในที่สุดพระองค์ก็ถูกโค่นล้มอำนาจ และอิหร่านก็ได้เปลี่ยนแปลงการปกครองไปสู่ระบอบรัฐอิสลามตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา

อย่างไรก็ตามแม้ว่าอิหร่านจะเปลี่ยนผ่านระบอบการปกครองไปสู่รัฐอิสลามในปี 1979 แต่ปัญหาชนกลุ่มน้อยชาติพันธุ์ต่าง ๆ ก็ยังคงปรากฏอยู่เนือง ๆ เนื่องจากชนกลุ่มน้อยเหล่านี้ต่างก็คาดหวังว่ารัฐธรรมนูญฉบับใหม่ จะทำให้พวกเขาสามารถดูแลและจัดการตัวเองได้มากขึ้นทั้งในด้านการบริหาร เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม รวมทั้งการจัดตั้งองค์กรในระดับจังหวัดและหน่วยงานความมั่นคง แต่ก็ไม่เป็นเช่นนั้น รัฐธรรมนูญไม่ได้ตอบสนองเรื่องดังกล่าวทั้งหมด เหตุการณ์ความไม่สงบจึงยังคงปรากฏเรื่อยมาจนถึงปัจจุบันรุนแรงมากบ้าง น้อยบ้าง ตามเงื่อนไขและโอกาสที่เอื้ออำนวย จะเห็นได้จากในช่วงต้นปี 1980 กลุ่มชาวเคิร์ดที่ใช้ชื่อว่า Kurdish Democratic Party of Iran (KDPI) ได้สถาปนาอำนาจการปกครองตนเองในพื้นที่ด้านตะวันตกของอิหร่าน จนทำให้เกิดการปะทะกันอย่างรุนแรงระหว่างกองกำลัง KDPI กับกองกำลังผู้พิทักษ์การปฏิวัติ (Revolutionary Guards) แห่งรัฐบาลอิหร่าน และการปะทะกันก็เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องจนเข้าสู่ทศวรรษที่ 1990 นอกจากนี้ในบางเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น รัฐบาลอิหร่านก็มักเชื่อว่าเป็นฝีมือของชนกลุ่มน้อยที่อาจได้รับการสนับสนุนจากปากีสถาน อิรัก หรือแม้แต่สหรัฐอเมริกา อาทิเช่น ในปี 2005 เกิดเหตุระเบิดในเมืองอะห์วาซ (Ahvaz) ในจังหวัดคูห์ซิสถาน และในอีกไม่กี่วันต่อมาก็เกิดระเบิดบริเวณจตุรัสอิหม่าม ฮุสเซ็น (Imam Hussien Square) ในกรุงเตหะราน รวมทั้งเหตุระเบิดในเมืองซะห์ฮีดาน (Zahedan) ทางตะวันออกเฉียงใต้ของจังหวัดบาลูชิสถาน และในปี 2006 เมื่อวันที่ 24 มกราคมได้เกิดระเบิดอีกครั้งในเมืองอะห์วาซ ยิ่งไปกว่านั้น กลุ่มฝ่ายซ้ายในอิหร่านยังพยายามกระตุ้นและสนับสนุนให้ชนกลุ่มเคิร์ด บาลูชี และเติร์กเมน เรียกร้องการปกครองตนเองจากรัฐบาลอิหร่านอีกด้วย

.....

www.geoziza.com

2
ชนกลุ่มน้อยชาวเคิร์ดในอิหร่าน

ภูมิหลัง (ยุคโบราณถึงหลังสงครามโลกครั้งที่ 2)

ชาวเคิร์ดถือเป็นชนกลุ่มที่มีบทบาทเข้มแข็ง และมีพลังในการต่อสู้เรียกร้องการปกครองตนเองมายาวนาน ชาวเคิร์ดได้ชื่อว่าเป็นชนกลุ่มที่มีอุดมการณ์ชาตินิยมสูง ในอดีตที่ผ่านมาชาวเคิร์ดออกมาเคลื่อนไหวอย่างรุนแรงเพื่อต่อต้านอำนาจจากส่วนกลาง จนเมื่อครั้งปี 1927 ชนกลุ่มเคิร์ดประสบความสำเร็จในการจัดตั้งสาธารณรัฐอารารัต (Republic of Ararat) และในปี 1946 ก็ประสบความสำเร็จในการจัดตั้งสาธารณรัฐประชาชนเคอร์ดิสถาน แต่ในปัจจุบันชาวเคิร์ดกลายเป็นชนกลุ่มไร้รัฐ และต้องตกอยู่ในสภาพชนกลุ่มน้อยกระจัดกระจายอยู่ในประเทศอิหร่าน ตุรกี ซีเรีย และอิรัก โดยเป็นชนกลุ่มน้อยที่มีจำนวนถึง 20-25 ล้านคน ซึ่งถือเป็นชนกลุ่มน้อยที่มีจำนวนมากที่สุดในโลก กระนั้นก็ตามชาวเคิร์ดยังคงเคลื่อนไหวในการเรียกร้องการปกครองตนเองอย่างต่อเนื่อง สภาพความเป็นไปดังกล่าวได้กลายเป็นปัญหาที่ทำให้รัฐบาลของอิหร่าน ตุรกี ซีเรีย และอิรักวิตกกังวลและหนักใจไม่น้อย ทั้งนี้พื้นที่ที่ชาวเคิร์ดส่วนใหญ่ตั้งถิ่นฐาน คือ เคอร์ดิสถาน (Kurdistan) มีเนื้อที่ประมาณ 230,000-300,000 ตารางไมล์ มักมีสภาพเป็นเทือกเขา อยู่ทางตอนเหนือของภูมิภาคตะวันออกกลาง บริเวณตอนเหนือของอิรัก (ร้อยละ 18) ตะวันตกเฉียงเหนือของอิหร่าน (ร้อยละ 31) ตะวันออกเฉียงเหนือของซีเรีย (ร้อยละ 6) และตะวันออกเฉียงใต้ของตุรกี (ร้อยละ 43) [17]

ในส่วนของประเทศอิหร่านชาวเคิร์ด มักอาศัยอยู่ทางภาคตะวันตกและตะวันตกเฉียงเหนือ โดยเฉพาะอย่างยิ่งแถบอาเซอร์ไบจันตะวันตก (West Azerbijan) เคอร์ดิสถาน (Kerdistan) ไอลาม (Ilam) และเคอร์มันชาห์ (Kermanshah) โดยในสมัยอิสลามระยะต้นจากศตวรรษที่ 16 ถึงศตวรรษที่ 19

www.geocities.com

ชนกลุ่มเคิร์ดในพื้นที่เหล่านี้ถูกปกครองโดยราชวงศ์เซลจูค (Seljuks) ศอฟาวิด (Safavid dynasty) ราชวงศ์แซนด์ (Zand dynasty) และราชวงศ์กอญัร (Qajar dynasty) ซึ่งในช่วงเวลาดังกล่าว ชนกลุ่มเคิร์ดได้ก่อการจลาจล เพื่อต่อต้านอำนาจชนชาติเปอร์เซียที่ปกครองพวกตนอยู่หลายครั้ง จนเมื่อเข้าสู่ศตวรรษที่ 20 ชาวเคิร์ดยังคงต่อต้านอำนาจรัฐอยู่เนืองๆ จะเห็นได้จากเมื่อสงครามโลกครั้งที่ 1 สิ้นสุดลงใน ค.ศ.1918 ในปีถัดมาได้เกิดการก่อกบฏ ซึ่งนำโดยอิสมาอิล อัคฮา ซิมโก (Ismail Agha Simko) โดยกลุ่มต่อต้านได้ครอบครองพื้นที่ฝั่งตะวันตกของทะเลสาบอูร์เมีย (Urmia) แต่ในที่สุดก็ถูกเรซา ข่าน เมอร์ปาจ (Reza Khan Mirpanj) ผู้นำในการโค่นล้มราชวงศ์กอญัรขณะนั้นได้นำกองทัพอิหร่านปราบปรามจนพ่ายแพ้ไปในปี 1922

อย่างไรก็ตาม เมื่อเรซา ข่าน เมอร์ปาจ โค่นล้มราชวงศ์กอญัรสำเร็จ ก็ได้สถาปนาราชวงศ์ปะฮฺลาวี ในปี 1925 โดยตั้งตนเป็นกษัตริย์องค์แรกของราชวงศ์ปะฮฺลาวีมีพระนามว่าเรซา ชาห์ (Reza Shah) ปกครองอิหร่านระหว่าง ค.ศ. 1925 -1941 พระองค์ทรงใช้นโยบายชาตินิยมเปอร์เซีย (Persianization) และปราบปรามชนกลุ่มเคิร์ดอย่างรุนแรง[18] กระทั่งเมื่อมุฮัมหมัด เรซา ชาห์ (Muhammad Reza Shah) สืบทอดอำนาจต่อจากเรซา ชาห์ผู้เป็นบิดาในปี 1941 (ครองอำนาจระหว่าง ค.ศ.1941 - 1979) พระองค์ก็ยังคงสานต่อการปราบปรามชนกลุ่มเคิร์ดที่ต่อต้าน อาทิ ใน ค.ศ. 1941 ซึ่งเป็นช่วงที่กองทัพสัมพันธมิตรเคลื่อนพลผ่านประเทศอิหร่าน แม้ว่าอิหร่านจะวางตัวเป็นกลางในสงครามโลกครั้งที่ 2 (ค.ศ. 1939 - 1945) ผลก็คือ ทำให้กองทัพอิหร่านระส่ำระสาย ดินระเบิดต่างๆ ถูกกลุ่มต่อต้านชาวเคิร์ดยึดไปหมด ผู้นำกลุ่มต่อต้านที่ชื่อ ฮามา ราชิด (Hama Rashid) จึงถือโอกาสยึดอำนาจในเมืองซาร์ดาซ (Sardasht) บาเนห์ (Baneh) และมาริวัน (Mariwan) ซึ่งอยู่ทางตะวันตกของประเทศ แต่ก็ถูกกองทัพของมุฮัมหมัด เรซา ชาห์เข้าโจมตีจนแตกพ่ายในปี 1944 กระนั้นก็ตาม ในอีก 5 ปีต่อมา ชนกลุ่มเคิร์ดในประเทศอิหร่านก็ประสบความสำเร็จในการจัดตั้งรัฐอิสระของตนเอง

www.geocities.com

ภายใต้ชื่อสาธารณรัฐประชาชนเคอร์ดิสถานในปี 1946 มีกรุงมาฮาบัด (Mahabad) เป็นเมืองหลวง โดยมีสหภาพโซเวียตให้การสนับสนุน แต่รัฐอิสระดังกล่าวมีระยะเวลาเพียง 11 เดือนก็ล่มสลาย[19] เนื่องจากถูกโจมตีโดยกองทัพอิหร่านภายใต้การนำของมุฮัมหมัด เรซา ชาห์ ประกอบกับเป็นจังหวะเดียวกับที่สหภาพโซเวียตได้ถอนตัวออกจากเคอร์ดิสถานในปีเดียวกัน นั่นเอง

ต่อมาในปี 1956 กองทัพอิหร่านก็ได้ใช้กำลังโจมตีชนกลุ่มเคิร์ดเผ่าจาวานรุดี (Javanrudi) บริเวณหุบเขาทางตะวันตกของประเทศ เหตุเพราะมีการเตรียมการฝึกอาวุธเพื่อต่อสู้เรียกร้องการปกครองตนเอง และหลังจากนั้นรัฐบาลอิหร่านพยายามเล่นงานชนกลุ่มเคิร์ดเพื่อไม่ให้สหภาพโซเวียตและอิรักอาศัยประโยชน์จากชนกลุ่มนี้ จนมาในปี 1963 อิหร่าน และอิสราเอลต่างเร่งเร้าให้ชนกลุ่มเคิร์ดต่อสู้กับอิรัก ทั้งนี้เพื่อต้องการบ่อนทำลาย และหาข่าวเกี่ยวกับกองกำลังทหารอิรักที่ตั้งมั่นอยู่ทางตอนเหนือ ซึ่งประชิดติดกับอิหร่านในระหว่างที่อิรักกำลังทำสงครามอาหรับในการต่อต้านอิสราเอล โดยรัฐบาลอิหร่านได้ให้ความช่วยเหลือทั้งในด้านการเงินและยุทโธปกรณ์แก่ชนกลุ่มเคิร์ด นอกจากนี้ยังเกิดการรวมตัวของ Kurdish Democratic Party of Iran (KDPI) แต่ก็ถูกกวาดล้างโดยรัฐบาลอิหร่านในระหว่างค.ศ. 1966 - 1967 จึงได้มีการจัดตั้งเป็นกลุ่มองค์กรอีกครั้งในปี 1973 ภายใต้การนำของ ดร. อับ อาร์ เราะห์มาน (Abd ar -Rahma) ในฐานะเลขาธิการกลุ่ม (ปัจจุบันมีนายมุสตาฟา เฮจรี ดำรงตำแหน่งดังกล่าว) KDPI ถือเป็นกลุ่มกองกำลังต่อต้านชาวเคิร์ดที่ใหญ่ เข้มแข็ง และมีการบริหารจัดการองค์กรดีที่สุดในบรรดากลุ่มต่อต้านชาวเคิร์ดทั้งหลาย เป็นกลุ่มที่พยายามเรียกร้องการปกครองตนเองในอิหร่านมาโดยตลอด โดยมีฐานปฏิบัติการในประเทศอิรักเพื่อต่อต้านระบอบรัฐอิสลามในประเทศอิหร่าน

สถานการณ์ปัจจุบัน (ตั้งแต่การปฏิวัติอิสลาม ค.ศ.1979 เป็นต้นมา)

แม้ว่าการปฏิวัติอิสลาม ค.ศ. 1979 จะทำให้ชาวเคิร์ดสนับสนุนการล้ม

www.deezigzag.com

ล้างอำนาจของมุฮัมหมัด เรซา ชาห์ และยินดีต่อการขึ้นสู่อำนาจของอยาตุลลอฮ์ โคไมนี (Ayatollah Khomeini) ผู้นำทางศาสนาของอิหร่านขณะนั้น แต่แล้วไม่นานความสัมพันธ์ระหว่างชนกลุ่มเคิร์ดกับรัฐบาลอิหร่านที่ดูเหมือนจะดีขึ้นก็กลับตึงเครียด เนื่องจากรัฐบาลอิหร่านตระหนักถึงความแตกต่างในเรื่องภาษาและวัฒนธรรม อีกทั้งหวาดระแวงว่าชนกลุ่มเคิร์ดมีเครือข่ายพันธมิตรข้ามพรมแดน ซึ่งง่ายต่อการถูกอำนาจของต่างชาติใช้เป็นเครื่องมือในการจัดตั้งสาธารณรัฐขึ้นใหม่ ประกอบกับชนกลุ่มเคิร์ดซึ่งเป็นมุสลิมนิกายซุนนี (แตกต่างจากชนกลุ่มใหญ่ของอิหร่านที่เป็นมุสลิมนิกายชีอะฮ์) ถูกขัดขวางไม่ให้มีส่วนร่วมในทางการเมือง ดังนั้น สิ่งที่เกิดขึ้นตามมาคือ การปะทะกันระหว่างกองกำลังชนกลุ่มเคิร์ด (ร่วมกับ KDPI และกลุ่มฝ่ายซ้าย Komala) กับกองทัพรัฐบาลอิหร่าน อย่างไรก็ตาม ในวันที่ 17 สิงหาคม ค.ศ. 1979 อิหม่ามโคไมนีได้ประกาศทำสงครามศักดิ์สิทธิ์ (holy war) ต่อต้านชนกลุ่มเคิร์ด โดยหมู่บ้านและเมืองต่างๆ ของชาวเคิร์ดถูกทำลายเสียหายจำนวนมากเพื่อที่จะทำให้กองกำลังชนกลุ่มเคิร์ดยอมจำนน

ภายใต้การนำของอิหม่ามโคไมนี ความอดทนมีน้อยสำหรับข้อเรียกร้องต่างๆ ที่มากเกินไปของชนกลุ่มเคิร์ด โดยเฉพาะในเรื่องอิสรภาพในการปกครองตนเอง อิหม่ามโคไมนีเลือกใช้ความเด็ดขาดเพื่อปราบปรามชนกลุ่มเคิร์ด โดยในช่วงต้นปี 1980 ซึ่งยังเป็นช่วงโกลาหลวุ่นวายของการปฏิวัติอิสลาม KDPI จึงถือเป็นจังหวะในสถาปนาอำนาจการปกครองตนเองในพื้นที่ด้านตะวันตกของอิหร่าน ทำให้เกิดการปะทะกันอย่างรุนแรงระหว่างกองกำลัง KDPI กับกองกำลังผู้พิทักษ์การปฏิวัติ (Revolutionary Guards) แห่งรัฐบาลอิหร่าน ส่งผลให้ชาวเคิร์ดเสียชีวิตไม่ต่ำกว่า 1,000 คน และฝ่ายรัฐบาลต้องสูญเสียทหารไปจำนวน 500 คน

การเผชิญหน้ากันระหว่างกองกำลัง KDPI ชาวเคิร์ดผู้รักชาติ และรัฐบาลอิหร่านยังคงเกิดขึ้นไม่มากก็น้อยจนเข้าเมื่อเข้าสู่ต้นทศวรรษที่ 1990 ชาวเคิร์ดจำนวนมากได้เดินขบวนประท้วงไปตามเมืองต่างๆ ในปี 1990 โดยชาวเคิร์ดประมาณ 500 คนถูกรัฐบาลอิหร่านจับกุม เนื่องจากก่อนหน้านี้นักเคลื่อนไหว

www.geozigzag.com

ชาวเคิร์ดจำนวน 17 คนถูกสังหาร และในปีเดียวกันกลุ่มต่อต้านชาวเคิร์ดได้ก่อความไม่สงบบริเวณเทือกเขานิวมูราส (numurous) ทำให้ทหารรัฐบาลอิหร่านถูกสังหารไปมากกว่า 300 คน และอีกมากกว่า 150 คนถูกจับตัว และในปี 1991 รัฐบาลอิหร่านได้สังหารกลุ่มกองกำลังชาวเคิร์ด ซึ่งเป็นสมาชิก KDPI ไป 7 คน[20] นอกจากนี้รัฐบาลอิหร่านได้ใช้ระเบิดโจมตีชาวเคิร์ด อย่างหนักในพื้นที่ทางตะวันตกของประเทศ และเลยเข้าไปในอาณาเขตประเทศอิรักด้วย และในระหว่างที่ KDPI ใช้ความพยายามจากนอกประเทศเพื่อขอเจรจากับรัฐบาลอิหร่านในเรื่องอำนาจการปกครองตนเอง ก็ได้เกิดการลอบสังหารนายซาดิค ชาราฟคินดี (Sadik Sharafkindi) ผู้นำชาวเคิร์ดในอิหร่าน และแกนนำอีก 3 คน เมื่อวันที่ 18 กันยายน ค.ศ. 1992 อย่างไรก็ดี นอกเหนือจาก KDPI แล้ว ยังมีกลุ่มชาวเคิร์ดในอิหร่านที่ยังคงเคลื่อนไหวอยู่อย่างต่อเนื่อง นั่นคือ Party for Freedom and Life in Kurdistan (PJAK) ซึ่งก่อตั้งขึ้นในประเทศอิหร่านเมื่อปี 1997 ในฐานะกลุ่มที่มุ่งเน้นการเคลื่อนไหวอย่างสันติในเรื่องสิทธิมนุษยชน และในบางครั้งก็อาจใช้ยุทธวิธีทางทหาร

ในช่วงปลายทศวรรษที่ 1990 มุสลิมนิกายซุนนี ซึ่งส่วนใหญ่เป็นชาวเคิร์ดได้ถูกกดขี่ และสกัดกั้นขัดขวาง โดยในปี 1993 มัสยิดซุนนีในเมืองซานานดาจ ได้ถูกกลุ่มมุสลิมชีอะฮฺผู้คลั่งศาสนาบุกเข้าทำลาย ทำให้มัสยิดของซุนนีมีไม่เพียงพอรองรับการดำเนินกิจกรรมทางศาสนาของพวกเขาซึ่งมีประมาณ 1 ล้านคน นอกจากนี้ยังได้เกิดการปะทะกันระหว่างชาวเคิร์ดซุนนี และกองกำลังรัฐบาลอิหร่าน เมื่อวันที่ 2 ธันวาคม ค.ศ.1996 อันสืบเนื่องมาจากการเสียชีวิตอย่างมีเงื่อนงำของมุลลาห์ โมฮัมเหม็ด ราบัยอี (Mullah Mohammed Rabiei) นักการศาสนาชาวเคิร์ดซุนนีที่นำสวดในมัสยิดอัล ชาฟีอี (Al-Shafe'i) ในเมืองเคอร์มานชาห์ โดยการประท้วงดำเนินไปเป็นเวลา 3 วัน และขยายไปยังเมืองใกล้เคียงอีกด้วย

กระทั่งถึงศตวรรษที่ 21 การใช้กำลังโจมตีของ PJAK ก็ยังคงปรากฏ

www.geozigzag.com

โดยในปี 2004 บริเวณเมอริวัน (Meriwan) ซึ่งเป็นดินแดนของชาวเคิร์ดในอิหร่าน โดยเป็นการตอบโต้รัฐบาลอิหร่านที่ใช้กำลังสังหารกลุ่มผู้ประท้วงชาวเคิร์ดไปจำนวน 10 คน ต่อมาเมื่อวันที่ 9 กรกฎาคม ค.ศ. 2005 ชีวาน คาเดอรี (Shivan Qaderi) นักต่อสู้เคลื่อนไหวชาวเคิร์ด และเพื่อนชาวเคิร์ดอีก 2 คน ได้ถูกลอบยิงในเมืองมาฮาบัด โดยเจ้าหน้าที่ด้านความมั่นคงของรัฐบาลอิหร่าน และ 6 สัปดาห์ต่อมาได้เกิดการประท้วงและจลาจลในเมืองต่างๆ ของชาวเคิร์ด ทางตะวันออกของเคอร์ดิสถาน เช่น มาฮาบัด ซานานดาจ ซาดาซ ปิรานชาร์ ออสนาเวห์ บาเนห์ โบคาน และซาคิซ ซึ่งรัฐบาลอิหร่านได้ใช้กำลังเข้าปราบปรามทำให้มีผู้บาดเจ็บและเสียชีวิตจำนวนมาก และอีกจำนวนไม่น้อยถูกจับกุม ซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้สื่อข่าว นักหนังสือพิมพ์ และคอลัมนิสต์ชาวเคิร์ด และในเดือนสิงหาคม ค.ศ. 2005 ชาวเคิร์ดในเคอร์ดิสถานได้ก่อความไม่สงบขึ้น มีรายงานมีผู้เสียชีวิต 17 คน และมากกว่า 200 คน ได้รับบาดเจ็บ 21 มีทหารฝ่ายรัฐบาลจำนวนหนึ่งถูกสังหารเสียชีวิตด้วยและในช่วงเวลาเดียวกัน เจ้าหน้าที่ตำรวจได้ถูกกลุ่ม PJAK จับเป็นตัวประกันในเขตจังหวัดอาเซอร์ไบจันตะวันตก

สาเหตุ

ปัญหาชนกลุ่มน้อยชาวเคิร์ดที่ปรากฏในประเทศอิหร่าน นับจากอดีตถึงปัจจุบันดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น มีสาเหตุสำคัญมาจาก

1) รัฐบาลอิหร่านตระหนักถึงการเป็นผู้ครอบครองดินแดนของชนกลุ่มเคิร์ดมาเป็นเวลานาน ทั้งนี้ก็ด้วยพลังอำนาจของชนกลุ่มเปอร์เซียที่เข้มแข็งและยิ่งใหญ่ รวมทั้งมีอารยธรรมที่สูงส่ง ทำให้สามารถพิชิตและขยายอิทธิพลเข้าครอบครองดินแดนของชาวเคิร์ด ซึ่งอ่อนแอกว่านับตั้งแต่ศตวรรษที่ 11 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน โดยอิหร่านได้ดินแดนบางส่วนของเคอร์ดิสถานไว้ร้อยละ 31 ซึ่งตามรัฐธรรมนูญภายหลังการปฏิวัติอิสลาม ค.ศ. 1979 ได้ระบุไว้ว่าบูรณภาพแห่งดินแดนจะแบ่งแยกไม่ได้ อันเป็นไปตามพื้นฐานแนวคิดความเป็นรัฐ ที่จะต้อง

www.geozigzag.com

ประกอบด้วย ดินแดน ประชากร อำนาจอธิปไตย และรัฐบาล ดังนั้น การที่ชนกลุ่มเคิร์ดได้ออกมาเคลื่อนไหวเพื่อเรียกร้องการปกครองตนเองในดินแดนเคอร์ดิสถานมาตั้งแต่อดีต จึงทำให้รัฐบาลอิหร่านไม่พอใจและปฏิเสธข้อเรียกร้องดังกล่าวตลอดมา ในขณะที่ชนกลุ่มเคิร์ดก็ตระหนักถึงการเป็นเจ้าของดินแดนอย่างแท้จริงเนื่องจากชาวเคิร์ดอาศัยอยู่ในดินแดนที่เป็นมาตุภูมิของตนมามากกว่า 2,000 ปี ถือเป็นดินแดนที่บรรพบุรุษของตนก่อร่างสร้างมา ทำให้มีความผูกพันและหวงแหนในผืนแผ่นดินนี้อย่างเหนียวแน่น ดังนั้น ความใฝ่ฝันสูงสุดของชาวเคิร์ด คือ พยายามเคลื่อนไหวเพื่อเรียกร้องดินแดนที่เป็นมาตุภูมิของตนกลับคืนมาเพื่อปกครองตนเองซึ่งก็ตรงกันข้ามหรือสวนทางกับจุดยืนของรัฐบาลอิหร่านที่ไม่ต้องการให้ชนกลุ่มเคิร์ดแยกตัวเป็นอิสระ

2) รัฐบาลอิหร่านต้องการหล่อหลอมวัฒนธรรมชาวเคิร์ด และชนกลุ่มน้อยอื่นๆ ให้ผสานกลืนไปกับวัฒนธรรมเปอร์เซีย (Persianization) โดยเฉพาะในสมัยเรซา ชาห์ ซึ่งมีนโยบายชาตินิยมเปอร์เซียอย่างรุนแรง แต่ก็ได้รับการต่อต้านจากชาวเคิร์ด เนื่องจากชาวเคิร์ดเคร่งครัดในการสืบสานและธำรงไว้ซึ่งวัฒนธรรมของตนอย่างเหนียวแน่น ไม่ยอมถูกผสานกลืนด้วยวัฒนธรรมเปอร์เซีย ชนกลุ่มเคิร์ดถือเป็นสังคมวัฒนธรรมหนึ่งที่มีความเข้มแข็ง มีศูนย์กลางอยู่ที่จุดใดจุดหนึ่งที่แพร่กระจายออกไป และขยายอิทธิพลครอบคลุมพื้นที่ในวงกว้างจนเรียกว่าเป็นแก่นกลางของวัฒนธรรม และเขตวัฒนธรรมที่มีอัตลักษณ์เฉพาะ ซึ่งสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและสภาพสังคมที่ตนอยู่อาศัย

3) รัฐบาลอิหร่านมักมีอคติ เลือกปฏิบัติ และไม่สร้างความเสมอภาคเท่าเทียมกันในทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ระหว่างชนกลุ่มใหญ่ของประเทศและชนกลุ่มน้อยชาวเคิร์ด (รวมทั้งชนกลุ่มน้อยอื่นๆด้วย) จะเห็นได้จากข้อเรียกร้องบางอย่างของผู้แทนทางการเมืองชาวเคิร์ดมักถูกมองข้ามอยู่บ่อยครั้ง อีกทั้งพื้นที่ที่ชาวเคิร์ดส่วนใหญ่อยู่อาศัยก็แห้งแล้งทุรกันดารและไม่ได้รับการพัฒนาเท่าที่ควร ผู้คนประสบภาวะว่างงานสูง ชาวเคิร์ดจึงมีฐานะยากจน นอกจากนี้จะ

www.geozigzag.com

เห็นได้ว่าศูนย์กลางวัฒนธรรมของชาวเคิร์ดที่สร้างขึ้นในช่วงทศวรรษที่ 1980 ก็ถูกควบคุมดูแลอย่างเข้มงวดจากรัฐบาลอิหร่าน อันเนื่องมาจากรัฐบาลอิหร่านมองว่าชาวเคิร์ดไม่ใช่พวกเดียวกับตน ชาวเคิร์ดมีภาษา วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี วิถีชีวิตเฉพาะที่แตกต่างจากชนกลุ่มเปอร์เซีย ซึ่งเป็นชนกลุ่มใหญ่ของประเทศ อีกทั้งรัฐบาลอิหร่านก็มักใช้วิธีการกดขี่ข่มเหง และทารุณโหดร้ายต่อชนกลุ่มเคิร์ด และชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ โดยเฉพาะในช่วงทศวรรษที่ 1990

นอกจากรัฐบาลอิหร่านจะเลือกปฏิบัติ และใช้ความรุนแรงในการปฏิบัติต่อชนกลุ่มน้อยต่างชาติพันธุ์แล้ว ชนกลุ่มน้อยต่างศาสนิก หรือแม้แต่มุสลิมที่มิใช่นิกายชีอะห์ ก็ยังได้รับการปฏิบัติอย่างมีอคติไม่แพ้กัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งชาวเคิร์ด ซึ่งต่างชาติพันธุ์ และแม้ว่าจะเป็นมุสลิมเช่นเดียวกัน แต่ก็คนละนิกาย กล่าวคือ ชนกลุ่มเคิร์ดส่วนใหญ่เป็นมุสลิมนิกายซุนนี ซึ่งแตกต่างจากชนกลุ่มเปอร์เซียที่เป็นมุสลิมนิกายชีอะห์เกือบทั้งหมด ในเรื่องนี้ถือเป็นประเด็นสำคัญโดยเฉพาะภายหลังการเปลี่ยนแปลงไปสู่ระบอบรัฐอิสลามตามแนวทางชีอะฮฺ กล่าวคือ มุสลิมนิกายซุนนีเป็นชนกลุ่มน้อยทางศาสนาที่มีจำนวนมากที่สุดในประเทศอิหร่าน (ประมาณร้อยละ 20) โดยมักอยู่ในกลุ่มชาวเคิร์ด บาลูชิส และเติร์กเมน ทั้งนี้ภายหลังการปฏิวัติอิสลามในปี 1979 เมื่ออิหร่านเข้าสู่ระบอบรัฐอิสลามภายใต้การนำของมุสลิมนิกายชีอะฮฺ ยังผลให้กลุ่มมุสลิมนิกายซุนนีได้รับการปฏิบัติอย่างมีอคติและไม่เป็นธรรมส่งผลให้เกิดความไม่พอใจตามมาในวงกว้างอย่างมาก นอกจากนี้ในปี 1979 อยาตุลลอะฮฺ โคไมนีได้ปฏิเสธที่จะพบกับอะห์เหม็ด มุฟติซาเดห์ (Ahmed Moftizadeh) ผู้แทนชาวเคิร์ด ซึ่งเป็นนักการศาสนาคนสำคัญของนิกายซุนนี อีกทั้งนักการศาสนานิกายซุนนีจำนวน 6 คนก็ได้ถูกทางการอิหร่านเชิญไปพบ สภาพเหล่านี้แสดงให้เห็นว่ารัฐบาลอิหร่าน พยายามลดบทบาทความสำคัญของมุสลิมนิกายซุนนี โดยเฉพาะที่เป็นชาวเคิร์ด ทำให้ไม่ค่อยได้รับการเอาใจใส่ดูแล และหลายครั้งถูกบังคับควบคุม จนนำไปสู่ความเหลื่อมล้ำในสังคม สร้างความไม่พอใจอย่างมากให้กับชนกลุ่มเคิร์ด จึงเป็นสาเหตุ

www.geozigzag.com

หนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมา

4) กลุ่มต่อต้านชาวเคิร์ดในประเทศอิหร่านมีเครือข่ายกลุ่มต่อต้านชาวเคิร์ดในประเทศตุรกี และอิรักเป็นพันธมิตรร่วม เช่น กลุ่ม Kurdistan Worker's Party (PKK) ก่อตั้งขึ้นในปี 1974 เป็นกลุ่มก่อความไม่สงบแนวทางมาร์กซิสต์เลนิน สมาชิกประกอบด้วยชาวเคิร์ดในตุรกี เป้าหมายของกลุ่ม PKK คือต้องการสถาปนารัฐเคิร์ด นอกจากนี้ในบางช่วงเวลาชนกลุ่มเคิร์ด ก็ตกอยู่ในสภาพ "ดินแดนกันชน" หรือถูกรัฐบาลประเทศอื่นที่มีพรมแดนติดกัน อาทิ สหภาพโซเวียต อิรัก หรือแม้แต่ตุรกีอาศัยเป็นเครื่องมือในการบ่อนทำลายรัฐบาลอิหร่าน ซึ่งก็สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มต่อต้านชาวเคิร์ดในประเทศอิหร่านอยู่แล้ว ดังจะเห็นได้จากช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 รัฐบาลอิหร่านพยายามเล่นงานชนกลุ่มเคิร์ดเพื่อไม่ให้สหภาพโซเวียต และอิรักอาศัยประโยชน์จากชนกลุ่มนี้ และยังอาจรวมถึงสหรัฐฯซึ่งเป็นไม้เบื่อไม้เมากับอิหร่านมาตั้งแต่หลังการปฏิวัติอิสลาม และการที่อิหร่านให้การสนับสนุนกลุ่มฮิซบุลเลาะห์ด้วยแล้ว สหรัฐฯ จึงอาจอาศัยประโยชน์จากชนกลุ่มเคิร์ดให้เคลื่อนไหว ต่อต้านรัฐบาลอิหร่านอยู่เนือง ๆ ก็เป็นได้ โดยสหรัฐฯ จะให้การสนับสนุนทั้งในเรื่องเงิน และอาวุธเป็นการตอบแทนสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนสร้างความหวาดระแวงและวิตกกังวลให้กับอิหร่านไม่น้อย เพราะเป็นเรื่องที่มีผลกระทบโดยตรงต่อความมั่นคงของประเทศ (State Security)

นอกจากนี้การที่สหภาพยุโรป ซึ่งให้ความสำคัญในเรื่องสิทธิมนุษยชน และองค์กรระหว่างประเทศในด้านมนุษยธรรม อาทิ คณะกรรมาธิการด้านสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติ องค์กรนิรโทษกรรมสากล หรือองค์กรสิทธิมนุษยชน (Human Rights Watch) แสดงความห่วงใย และคอยสอดส่องดูแลเรื่องสิทธิมนุษยชนของชนกลุ่มเคิร์ด และชาติพันธุ์ชนกลุ่มน้อยอื่น ๆ ในประเทศอิหร่าน จึงทำให้การเคลื่อนไหวของชนกลุ่มเคิร์ดได้รับความเห็นใจและความช่วยเหลือในแง่ความมั่นคงของมนุษย์ (Human Security) โดยเฉพาะในเรื่องสิทธิในการกำหนดใจตนเอง (Self - Determination) ดังนั้น การที่กลุ่มต่อต้านชาวเคิร์ด

www.geozigzag.com

ได้รับการสนับสนุนจากภายนอกประเทศ เพื่อเรียกร้องการปกครองตนเองของชาวเคิร์ดหรืออาจจะเรียกได้ว่าเป็นความสัมพันธ์ในเชิงบวกระหว่างชนกลุ่มเคิร์ดในประเทศอิหร่าน กับบางประเทศที่มีผลประโยชน์สอดคล้อง รวมทั้งกับองค์กรระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชน ซึ่งอาจเป็นอีกสาเหตุที่ทำให้ชนกลุ่มเคิร์ด ยังคงเคลื่อนไหวอย่างต่อเนื่องเพื่อเรียกร้องการปกครองตนเอง อันเป็นปัญหาที่ทำให้รัฐบาลอิหร่านต้องประสบเรื่อยมา

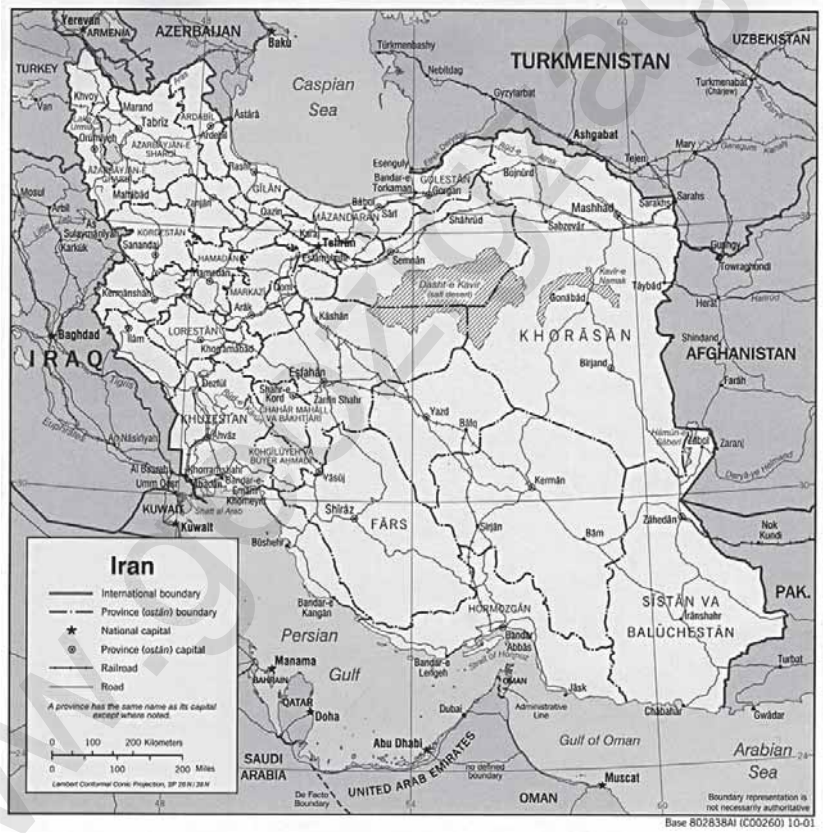

แผนที่ประเทศอิหร่าน

www.isranews.org

3
นโยบายของรัฐบาลอิหร่านต่อปัญหาชนกลุ่มน้อยชาวเคิร์ด

ลักษณะและวิธีการ

นับจากการที่รัฐบาลอิหร่าน ได้ครอบครองพื้นที่ของชาวเคิร์ดในทางตะวันตกของประเทศ โดยเฉพาะในแถบเคอร์ดิสถาน มาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ก็ได้ปฏิบัติต่อชาวเคิร์ดและชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ ในลักษณะมุ่งเน้นการครอบงำในทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม โดยเฉพาะการทำให้เป็นเปอร์เซีย (Persianization) ในสมัยเรซา ชาห์ ทำให้เกิดการต่อต้านจากชนกลุ่มเคิร์ด ส่งผลให้ต้องมีนโยบายปราบปรามอย่างรุนแรง จนนำไปสู่การจัดตั้งเป็นกลุ่มเคลื่อนไหวชาวเคิร์ดและกองกำลังเพื่อป้องกันตนเอง และต่อสู้ในข้อเรียกร้องต่าง ๆ โดยมีหลายกลุ่มและส่วนใหญ่เป็นสาขา/เครือข่ายความร่วมมือระหว่างกันทั้งในและนอกประเทศ และบางกลุ่มก็ถูกระบุว่าเป็น “กลุ่มก่อการร้าย”(Terrorist Group) ดังเช่น กลุ่ม PKK กระนั้นก็ตาม ภายหลังการปฏิวัติอิสลาม รัฐบาลอิหร่านเปิดโอกาสให้ชาวเคิร์ดเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง โดยให้ประชาชนชาวเคิร์ดเป็นผู้เลือกตัวแทนของตนเข้ามาทำหน้าที่ในสภาสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (Majlis) อย่างไรก็ตาม วิธีการที่รัฐบาลอิหร่านนำมาใช้ภายใต้นโยบายการปราบปรามมักปรากฏในรูปของการใช้กองกำลังทางทหาร ไปจนถึงมีการใช้อาวุธหนักเข้าโจมตี ซึ่งมีทั้งการโจมตีอย่างเปิดเผยและการลอบสังหารขณะที่กลุ่มต่อต้านชาวเคิร์ดก็จะก่อความไม่สงบโดยกระทำการ (action) หรือตอบโต้ (reaction) ต่อรัฐบาลอิหร่านในหลายวิธีเช่น การลอบสังหาร (Assassination) การซุ่มยิง (Sniping) การลักพาตัว (Kidnapping) การจับเป็นตัวประกัน (Siege-Hostage Situation)

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ภายหลังการปฏิวัติอิสลาม รัฐธรรมนูญฉบับ ค.ศ.1979 และฉบับแก้ไข

www.geozigzag.com

ค.ศ.1989 ได้ระบุข้อกฎหมายที่มีผลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อชนกลุ่มเคิร์ดและชนกลุ่มน้อยต่างๆ อาทิ [22]

-มาตรา 19 ในบท 1 ว่าด้วยหลักการของความเป็นอิสระ (Independence Principle) “ในสาธารณรัฐอิสลามอิหร่าน เสรีภาพ อิสรภาพ ความเป็นหนึ่งเดียว บูรณภาพแห่งดินแดนแบ่งแยกออกจากกันมิได้ การธำรงรักษาไว้ในเรื่องดังกล่าวเป็นหน้าที่ของรัฐบาลและประชาชนทุกคน ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มใด บุคคลใด หรือผู้มีอำนาจใดไม่สามารถล่วงละเมิดได้ทั้งในทางการเมือง สังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ และการทหาร ไม่มีอำนาจใดจะยกเลิกเสรีภาพทางกฎหมายไม่เพียงแต่กฎหมายที่ประกาศใช้เท่านั้น แต่ยังรวมถึงกฎเกณฑ์ข้อบังคับที่มีวัตถุประสงค์ในการรักษาอิสรภาพและบูรณภาพแห่งดินแดนด้วย... ”

-มาตรา 15 ในบท 2 ว่าด้วยภาษาที่เป็นทางการ (Official language) “ภาษาที่เป็นทางการ และแบบตัวเขียนของอิหร่าน รวมทั้งภาษาที่นิยมพูดของประชาชน คือ เปอร์เซีย เอกสารทางราชการ การโต้ตอบ หนังสือ ตำราต่างๆ จะต้องเป็นภาษานี้รวมทั้งแบบตัวเขียน อย่างไรก็ตาม การใช้ภาษาตามภูมิภาคหรือภาษาถิ่นในสิ่งตีพิมพ์หรือสื่อต่างๆรวมทั้งการสอนเกี่ยวกับวรรณกรรมท้องถิ่นในโรงเรียน อนุญาตให้ใช้เพิ่มเติมนอกเหนือจากภาษาเปอร์เซียได้”

-มาตรา 19 ในบท 3 ว่าด้วยการไม่แบ่งแยก ไม่มีสิทธิพิเศษใดใด (No discrimination, No previleges) “ประชาชนทุกคนของอิหร่าน ไม่ว่าจะชนกลุ่มหรือชาติพันธุ์ใด จะมีสิทธิ ความเป็นเจ้าของอย่างเท่าเทียมกัน ไม่ว่าจะสีผิว เผ่าพันธุ์ หรือภาษาใดก็ไม่ได้รับสิทธิพิเศษ”

-มาตรา 20 ในบท 3 ว่าด้วยความเสมอภาคเท่าเทียมกันภายใต้กฎหมาย (Equality Before Law) “ประชากรทุกคนของประเทศ ทั้งหญิงและชาย มีความเสมอภาคเท่าเทียมกันภายใต้กฎหมายในสิทธิความเป็นมนุษย์ สิทธิทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมในความตกลงว่าด้วยบรรทัดฐานอิสลาม”

-มาตรา 22 ในบท 3 ว่าด้วยศักดิ์ศรีและสิทธิความเป็นมนุษย์ (Human

www.geozigzag.com

Dignity and Rights) “ศักดิ์ศรี ชีวิต ทรัพย์สิน สิทธิ ที่อยู่อาศัย และการครอบครองของบุคคลจะล่วงละเมิดไม่ได้ ยกเว้นเป็นไปตามการบังคับใช้ของกฎหมาย”

แม้ว่ารัฐธรรมนูญของอิหร่านดังมาตราที่ระบุข้างต้น จะแสดงให้เห็นความเท่าเทียมกันระหว่างประชาชนไม่ว่าจะเป็นชนกลุ่มใด แต่ในความเป็นจริงแล้ว ก็มิได้เป็นเช่นนั้นเสียทั้งหมด จะเห็นได้จากข้อมูลที่ผ่านมาขององค์การระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชนระบุว่ารัฐบาลอิหร่านมักเลือกปฏิบัติ ควบคุม และบีบบังคับชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ หลายด้าน อันส่งผลให้เกิดการต่อต้านจนรัฐบาลอิหร่านต้องใช้นโยบายปราบปรามอย่างเด็ดขาด (Repressive Policy) โดยเฉพาะต่อชนกลุ่มน้อยที่มีอุดมการณ์เชื้อชาตินิยมรุนแรง ซึ่งมีการเคลื่อนไหวต่อสู้เพื่อจะยกระดับไปสู่การปกครองตนเองดังเช่นชาวเคิร์ดทั้งนี้การที่รัฐบาลอิหร่านส่วนใหญ่มีนโยบายลักษณะดังกล่าวก็เพื่อแสดงให้เห็นว่ารัฐบาลอิหร่านมุ่งบริหารจัดการเรื่องชนกลุ่มน้อยในลักษณะเบ็ดเสร็จ รวดเร็ว และเฉียบขาด แต่กระนั้นก็ตาม รัฐบาลอิหร่านยังยินยอมให้ตัวแทนชนกลุ่มเคิร์ด และชาติพันธุ์ชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ เข้ามามีสิทธิมีเสียงในรัฐสภาแห่งชาติในเรื่องอื่น ๆ ได้ ยกเว้นเรื่องภาษา วัฒนธรรม และการปกครองตนเอง

วัตถุประสงค์/เป้าหมาย

เมื่อพิจารณานโยบายของรัฐบาลอิหร่านในการแก้ไขปัญหาชนกลุ่มน้อยชาวเคิร์ดที่มุ่งเน้นการใช้กำลังเข้าปราบปราม พบว่ามีวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายเพื่อรักษาบูรณภาพแห่งดินแดน ไม่ให้มีการแบ่งแยกออกไป ตามรัฐธรรมนูญในมาตรา 19 บท 1 ซึ่งเท่ากับเป็นไปเพื่อปกป้องประเทศให้อยู่รอดปลอดภัย (selfpreservation) และส่งเสริมคุ้มครองความมั่นคงของชาติ (national security)อันถือเป็นแนวคิดที่มุ่งเน้นความมั่นคงของรัฐ (State Security) มากกว่ามุ่งเน้นความมั่นคงของมนุษย์ (Human Security) ดังจะเห็นได้ว่า รัฐบาลอิหร่านได้ใช้กำลังปราบปราม

www.geozigzag.com

กองกำลังชนกลุ่มเคิร์ด และกลุ่มต่อต้านอื่นๆ อย่างขนานใหญ่ โดยใช้ทหารถึง 200,000 นาย ในการเข้าโจมตี การโจมตีครั้งนี้มุ่งทำลายฐานที่มั่นของกองกำลังชนกลุ่มเคิร์ดในประเทศอิรักแต่กลับก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงในวงกว้าง ประมาณการณ์ว่าระหว่างปี 1988-1992 มีหมู่บ้านชาวเคิร์ดในประเทศอิหร่านจำนวน 271 แห่งถูกทำลาย ชาวเคิร์ดจำนวนมากบาดเจ็บและเสียชีวิต และอีกจำนวนไม่น้อยถูกขับไล่ออกไป ทำให้ประชากรชาวเคิร์ดลดจำนวนลงอย่างรวดเร็ว

ปัจจัยที่มีอิทธิพล

นโยบายของรัฐบาลอิหร่านในการแก้ไขปัญหาชนกลุ่มน้อยชาวเคิร์ดและกลุ่มชาติพันธุ์อื่นๆ โดยเน้นการใช้กำลังเข้าปราบปราม อาจวิเคราะห์ได้ว่าเป็นผลมาจากปัจจัยภายในประเทศด้านการเมือง โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับมโนทัศน์ (perception) ของผู้นำ ดังจะเห็นชัดเจนนับจากสมัยที่อิหร่านอยู่ภายใต้ระบอบกษัตริย์ ซึ่งมีฐานะเป็นผู้มีอำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศ การจะทำการสิ่งใดหรือมีนโยบายใดขึ้นอยู่กับมโนทัศน์การรับรู้ของพระองค์เป็นหลัก ทั้งนี้อาจรวมถึงผู้ใกล้ชิด หรือคณะรัฐมนตรีที่คอยให้คำปรึกษาด้วย ดังเช่นในสมัยที่เรซา ชาห์ ปกครองอิหร่าน พระองค์ถือเป็นนักชาตินิยมอย่างแท้จริง ทรงเห็นแก่ความเป็นอิสระของประเทศมากกว่าอิสรภาพของประชาชน ต้องการให้ผู้คนในประเทศมีความภาคภูมิใจในผืนแผ่นดินอิหร่านมากกว่าเสรีภาพส่วนตัว โดยในปี 1931 เรซา ชาห์ทรงห้ามองค์กรทั้งหมดที่มีความโน้มเอียงไปทางคอมมิวนิสต์ ซึ่งให้การสนับสนุนแนวคิดในการให้สิทธิในการแยกดินแดนแก่ชนกลุ่มน้อยโดยเฉพาะในแถบชายแดน[23] ซึ่งหมายรวมถึงชนกลุ่มเคิร์ดด้วยนั่นเอง ด้วยเหตุนี้เรซา ชาห์จึงมีนโยบายปราบปรามชนกลุ่มเคิร์ดอย่างรุนแรงเพื่อไม่เกิดผลเสียหายต่อเอกภาพของแผ่นดินอิหร่าน เมื่อมาถึงสมัยของมุฮัมหมัด เรซา ชาห์ ผู้เป็นพระราชโอรสของเรซา ชาห์ พระองค์ก็ทรงดำเนินนโยบายดังกล่าวตามแนวทางของพระราชบิดา ขณะเดียวกันพระองค์ยังนิยมแนวทางตะวันตก โดยเน้นการ

www.geozigzag.com

สร้างความทันสมัย พยายามรักษาเสถียรภาพความมั่นคงให้กับตนเองโดยเฉพาะอย่างยิ่งการหันมาพึ่งพิงสหรัฐฯทั้งนี้แม้ว่าพระองค์จะได้ปฏิรูปประเทศหรือที่เรียกว่าปฏิวัติขาวในค.ศ.1963 (เน้นการแบ่งสรรที่ดินให้กับประชาชน และให้สตรีมีสิทธิในการออกเสียงเลือกตั้ง) ตามความต้องการของสหรัฐฯ แต่สิ่งที่เกิดขึ้นไม่ได้นำประโยชน์มาสู่ประชาชนอย่างแท้จริง ในทางตรงกันข้ามกลับเป็นไปเพื่อเสริมสร้างอำนาจและความร่ำรวยให้กับพระองค์และพวกพ้อง ดังนั้น ผลที่ตามมาคืออิหร่านต้องเผชิญกับปัญหาภายในประเทศทั้งการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมอย่างหนักหน่วง เกิดการทุจริตคอรัปชั่นจำนวนมหาศาล การบริหารการเงินของประเทศที่ผิดพลาด การใช้จ่ายทางทหารที่มากเกินควร รวมทั้งการละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างรุนแรง จนนำไปสู่การต่อต้านจากนักการศาสนาและประชาชนทั่วประเทศ กระทั่งภายหลังปฏิวัติอิสลาม ในค.ศ. 1979 อยาตุลลอะฮฺ โคไมนีก้าวขึ้นมาเป็นผู้นำสูงสุดของสาธารณรัฐอิสลามอิหร่าน อิหม่ามโคไมนีเป็นนักการศาสนา และเป็นผู้เคร่งครัดในแนวทางจารีตนิยม ต่อต้านตะวันตกอย่างสิ้นเชิงโดยเฉพาะสหรัฐฯ อย่างไรก็ตาม อิหม่ามโคไมนีมีทัศนะที่ไม่ค่อยดีนักต่อมุสลิมนิกายซุนนี โดยเขาปฏิเสธที่จะพบกับอะห์เหม็ด มุฟติซาเดห์ (Ahmed Moftizadeh) ผู้แทนชาวเคิร์ด ซึ่งเป็นนักการศาสนาคนสำคัญของนิกายซุนนี อีกทั้งในบางเหตุการณ์ ก็สะท้อนให้เห็นว่าชนกลุ่มน้อยต่างๆ รวมทั้งชาวเคิร์ดถูกมองข้ามความสำคัญ ดังจะเห็นได้จากการที่ชนกลุ่มเคิร์ด ถูกขัดขวางไม่ให้มีส่วนร่วมในการลงประชามติในการจัดตั้งอิหร่านเป็นสาธารณรัฐอิสลามในเดือนเมษายน ค.ศ.1979 เนื่องจากประท้วงวิธีการลงประชามติ อย่างไรก็ตาม ผลของการลงประชามติเป็นไปในลักษณะที่ให้ความสำคัญต่อความเป็นชีอะฮฺ และไม่ต้องการให้มีการแบ่งแยกดินแดนเพื่อการปกครองตนเอง ซึ่งสร้างความไม่พอใจอย่างยิ่งให้กับชาวเคิร์ด

จนมาถึงสมัยของประธาธิบดีมุฮัมหมัด คอตามิ (Mohammad Khatami) ผู้นำหัวก้าวหน้า ซึ่งมีแนวทางปฏิรูป คอตามิเป็นผู้ที่มีแนวคิดประนีประนอมทั้ง

www.geozigzag.com

ภายในประเทศ และภายนอกประเทศ เป็นผู้เสนอแนวคิด “สนทนาท่ามกลางอารยธรรมต่าง ๆ” (Dialoque among Civilizations) ส่งผลทำให้สมัยของเขาพยายามใช้แนวทางสันติมากขึ้นต่อปัญหาชนกลุ่มน้อยชาวเคิร์ด โดยเขาได้เดินทางไปเยือนถิ่นที่อยู่ของชาวเคิร์ดในทางภาคตะวันตก และตะวันตกเฉียงเหนือของประเทศเพื่อหวังจะปรับปรุงความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาลกลางและชนกลุ่มเคิร์ดให้ดีขึ้น นอกจากนี้ประธานาธิบดีคอตามิยังได้กล่าวยกย่องความรุ่งเรืองในประวัติศาสตร์ และอารยธรรมของชาวเคิร์ด ทั้งนี้นโยบายการแก้ไขปัญหาชนกลุ่มน้อยชาวเคิร์ดในสมัยที่คอตามิเป็นประธานาธิบดีมักปรากฏในรูปของการให้การยอมรับ การสร้างความใกล้ชิด การเปิดกว้าง และการมีส่วนร่วมทางการเมือง มาจนถึงผู้นำปัจจุบันของอิหร่านประธานาธิบดี มะห์มูด อะห์มาดิเนญัด (Mahmud Ahmadinejad) ผู้เคร่งศาสนาแบบรากฐานนิยม (Religious Fundamentalist) และมีแนวคิดอนุรักษ์นิยมทั้งที่มิได้เป็นนักการศาสนาเหมือนผู้นำประเทศคนอื่น ๆ ดังนั้น จึงทำให้อิหร่านยังคงมีโยบายแข็งกร้าวในประเด็นปัญหาชนกลุ่มเคิร์ดต่อไป

ผลของการแก้ไขปัญหา

ปัญหาชนกลุ่มน้อยชาวเคิร์ดได้กลายเป็นปัญหาความมั่นคงภายในที่สำคัญของอิหร่านมาช้านาน เนื่องจากชนกลุ่มน้อยชาวเคิร์ดได้เคลื่อนไหวทั้งอย่างสันติและรุนแรงเพื่อเรียกร้องความเสมอภาค และยุติธรรม รวมทั้งขอการยอมรับอย่างเป็นทางการในเรื่องอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมจากรัฐบาลอิหร่าน ไปจนกระทั่งเรียกร้องการปกครองตนเองโดยมีสาเหตุสำคัญมาจากการที่ต่างฝ่ายต่างยึดมั่นถือมั่นในแนวทางของตนที่คิดว่าถูกต้องซึ่งเป็นจุดยืนคนละมุมอีกทั้งรัฐบาลอิหร่านก็ปฏิบัติต่อชนกลุ่มเคิร์ดอย่างไม่เสมอภาคเท่าเทียมกันในหลายเรื่อง ทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำในสังคม ขณะที่กลุ่มต่อต้านชาวเคิร์ดเองก็ได้รับการสนับสนุนจากภายนอกประเทศโดยรัฐบาลอิหร่านส่วนใหญ่พยายามแก้ไขปัญหาดังกล่าวด้วยการใช้กำลังเข้าปราบปรามเป็นหลัก เมื่อเกิดการก่อความไม่สงบขึ้น หรือแม้แต่บาง

www.geozigag.com

ขณะที่รัฐบาลอิหร่านส่งกำลังทหารเข้ากวาดล้างกลุ่มกองกำลังชนกลุ่มเคิร์ด โดยไม่มีสัญญาณบอกเหตุ ซึ่งถือเป็นการแก้ปัญหาระยะสั้นที่ก่อให้เกิดผลลบตามมาในระยะยาว นั่นคือ ยิ่งทำให้ปัญหาขมึงเกลียวและยากแก่การแก้ไขมากขึ้นไป เพราะเมื่อรัฐบาลอิหร่านแก้ไขปัญหาด้วยการใช้นโยบายปราบปรามกลุ่มต่อต้านชาวเคิร์ด พวกเขาก็จะตอบโต้กลับด้วยการใช้ความรุนแรงเช่นกัน แต่ในขณะเดียวกันรัฐบาลอิหร่านบางรัฐบาลก็พยายามใช้แนวทางสันติวิธีในการแก้ไขปัญหาโดยเฉพาะอย่างยิ่งในสมัยประธานาธิบดีคอตามิ ซึ่งส่งผลดีในระดับหนึ่ง แต่ก็ยังไม่ประสบความสำเร็จ

.....

แผนที่แสดงอาณาเขตมาตุภูมิที่ชาวเคิร์ดเรียกร้องในการปกครองตนเอง

www.geozigzag.com

4
สรุป

ภายใต้ความเป็นพหุสังคม (Pluralistic Society) ของประเทศอิหร่าน ชาติพันธุ์ที่หลากหลายในฐานะชนกลุ่มน้อย โดยเฉพาะอย่างยิ่งชาวเคิร์ด ซึ่งอาศัยอยู่ในภาคตะวันตกและตะวันตกเฉียงเหนือของประเทศ แถบจังหวัดอาเซอร์ไบจันตะวันตก (West Azerbijan) จังหวัดเคอร์ดิสถาน (Kerdistan) จังหวัดไอลาม (Ilam) และจังหวัดเคอร์มันชาห์ (Kermanshah) ได้กลายเป็นประเด็นปัญหาที่ทำให้รัฐบาลอิหร่านวิตกกังวลและจับตามองอย่างใกล้ชิด โดยนับจากอดีตชนกลุ่มเคิร์ดมีประวัติศาสตร์ของตนเองมายาวนาน รักอิสระ มีอุดมการณ์ชาตินิยมแรงกล้า และมีการจัดตั้งกองกำลังของตนเอง ซึ่งมีเครือข่ายทั้งภายในและภายนอกประเทศ (ชาวเคิร์ดในประเทศอิรัก ตุรกี และซีเรีย) ทั้งนี้ชาวเคิร์ดได้ต่อสู้เรียกร้องการปกครองตนเองอย่างสันติและรุนแรงตลอดมา พวกเขามีภาษาวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี และวิถีการดำเนินชีวิตที่เป็นแบบฉบับของตนเอง ดังนั้นจึงไม่ต้องการให้สิ่งต่างๆ เหล่านี้เลือนหายหรือถูกผสานกลืนด้วยวัฒนธรรมเปอร์เซีย ซึ่งรัฐบาลอิหร่านโดยเฉพาะอย่างยิ่งในสมัยเรซา ชาห์ ได้พยายามทำให้อิหร่านเป็นเปอร์เซียทั้งหมด (Persianization) เพื่อความเป็นเอกภาพ ด้วยการหล่อหลอม ครอบงำ และสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของวัฒนธรรมเปอร์เซียไปสู่คนในชาติทุกเผ่าพันธุ์ ควบคู่ไปกับการกวาดล้างปราบปรามอย่างรุนแรงและเด็ดขาด (repressive policy) ต่อพวกที่คิดแข็งข้อส่งผลให้เกิดความคับแค้นใจและได้รับการต่อต้านจากชาวเคิร์ด (รวมทั้งชนกลุ่มน้อยอื่นๆ) อย่างมาก ต่อมาในสมัยมุฮัมหมัด เรซา ชาห์ก็ยังสานต่อแนวทางส่วนใหญ่ดังกล่าวทำให้ชาวเคิร์ดและชนกลุ่มน้อยอื่นๆ ออกมาเคลื่อนไหวก่อความไม่สงบ จนเกิดการปะทะต่อสู้กันอยู่เนืองๆ มีผู้บาดเจ็บและเสียชีวิตเป็นจำนวนมาก ประกอบกับรัฐบาลอิหร่านมักเลือกปฏิบัติ หรือใช้สองมาตรฐาน (double

www.geozigzag.com

standard policy) ไม่สร้างความเสมอภาค หรือเท่าเทียมกันระหว่างคนในชาติ จริง มีนโยบายเลือกปฏิบัติระหว่างชนกลุ่มใหญ่ (เปอร์เซีย) และชนกลุ่มเคิร์ด (รวมทั้งชนกลุ่มน้อยอื่น ๆ) ทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำระหว่างกันทั้งในทางสังคม และการเมือง โดยเฉพาะในทางเศรษฐกิจ พื้นที่ที่ชาวเคิร์ดส่วนใหญ่อาศัยอยู่มักไม่ได้รับการพัฒนาและถูกละเลย ทำให้ชาวเคิร์ดมีฐานะยากจน และประสบกับภาวะว่างงานสูง อีกทั้งรัฐบาลอิหร่านก็มักใช้ความโหดร้ายทารุณปฏิบัติต่อชนกลุ่มเคิร์ด ส่งผลให้ชาวเคิร์ดเกิดความรู้สึกถูกกดขี่ เอารัดเอาเปรียบ และคับแค้นใจ โดยแสดงออกทั้งในรูปของการต่อต้านอย่างสันติ ไปจนกระทั่งก่อความไม่สงบ และใช้กำลังเข้าต่อสู้ ปัญหาชนกลุ่มน้อยชาวเคิร์ดจึงกลายเป็นหนามยอกอกรัฐบาลอิหร่านอยู่ตลอดเวลา

อาจกล่าวได้ว่าปัญหาชนกลุ่มน้อยชาวเคิร์ดในประเทศอิหร่าน มีสาเหตุสำคัญมาจากการที่ต่างฝ่ายต่างยึดมั่นถือมั่นในแนวทางของตนที่คิดว่าถูกต้อง ซึ่งเป็นจุดยืนคนละมุม แต่อยู่บนพื้นฐานของการใช้ความรุนแรงเหมือนกัน อีกทั้งรัฐบาลอิหร่านก็ปฏิบัติต่อชนกลุ่มเคิร์ดอย่างไม่เสมอภาคเท่าเทียมกันหลายเรื่อง ทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำในสังคม ขณะที่กลุ่มต่อต้านชาวเคิร์ดเองก็ได้รับการสนับสนุนจากภายนอกประเทศ โดยที่รัฐบาลอิหร่านก็มักเลือกที่จะใช้นโยบายการแก้ไขปัญหาด้วยความรุนแรงมากกว่าการประนีประนอม โดยเฉพาะในช่วงที่อิหร่านอยู่ภายใต้ระบอบกษัตริย์อย่างเรซา ชาห์ ผู้ซึ่งมีลักษณะความแข็งกร้าว และมีความเป็นชาตินิยมสูง หรือแม้แต่ในช่วงที่อิหร่านอยู่ภายใต้การนำของอยาตุลลาห์ โคไมนี ผู้มีภาวะความเป็นผู้นำสูง มีความเด็ดขาด และเข้มงวดในทางศาสนา เมื่อเป็นเช่นนี้ ปัญหาชนกลุ่มน้อยชาวเคิร์ดจึงยิ่งขมึงเกลียวมากขึ้น นั่นหมายความว่าการเผชิญหน้าระหว่างรัฐบาลอิหร่านและกองกำลังชาวเคิร์ดจะยังคงดำเนินต่อไปตราบเท่าที่ทั้งสองฝ่าย โดยเฉพาะฝ่ายรัฐบาลอิหร่านยังคงอยู่บนพื้นฐานของการใช้ความรุนแรง มากกว่าการหันมาเจรจาผ่อนปรน และแสดงความโปร่งใส จริงใจ ซึ่งเป็นสันติวิธีที่สำคัญ และยั่งยืนในการแก้ไขปัญหา

.....

°"°ËÕ°"È"¬‡Ë¡ 40 35 9/4/08, 13:42

www.geozigzag.com

เอกสารอ้างอิง

[1] Helen Loveday, Bruce Wannell, Christoph Baumer & Bijan Omrani, **Iran Persia : Ancient and Modern**, (Hongkong : Twin Aged Limited, 2005) , p.137

[2] จรัญ มะลูลีม, **บทนำแห่งตะวันออกกลาง**, (กรุงเทพ ฯ : บริษัทพิมพ์สวย, 2534),หน้า 63.

[3] "Iran 2006", CIA-The World Factbook (on-line), Available from http://cia .gov/cia /publications /factbook /geos/ir.html.

[4] **Ibid**.,

[5] "Azerbaijan (Iran)", Wikipedia (on-line), Available from http:en. wikipedia .org/wiki/Azerbaijan _%28 Iran %29

[6] Tore Kjeilen, "Azerbaijan" in Encyclopedia of the Orient (on-line),Available from http://i-cias .com/ e.o/ azerbaijan.html

[7] The Unreached People's Prayer Profiles, the World Evangelization Research Center, Bethany World Prayer Center.

[8] Mazandarani people, http:en.wikipedia.org/wiki/Mazandarani_people

[9] Helen Loveday, Bruce Wannell, Christoph Baumer & Bijan Omrani, **Ibid**, p.138

[10] Avraham Sela (ed.), **Political Encyclopedia of the Middle East** (NewYork : Continuum Publishing Company,1999) p.307.

[11] "Lorestan Province", Wikipedia (on-line), Available from http:en. wikipedia .org/wiki/lorestan

[12] "Iran Ethnic Group", Iranchamber (on-line), Available from http:/ /iranchamber .com/people /iranian_ ethnic _groups.php

www.geozigzag.com

[13] ดลยา เทียนทอง และศราวุฒิ อารีย์ , **รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ เรื่อง ทิศทางนโยบายต่างประเทศไทยต่ออิหร่านยุคโลกาภิวัตน์**, ทุนงบประมาณแผ่นดิน ประจำปี 2547 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, หน้า 9.

[14] A.William Samii, "The Nation and Its Minorities : Ethnicity, Unity State Policy in Iran," in Comparative Studies of South Asia, Africa and Middle East 20.1 (2000) p. Available from http:muse.jhu.edu/journals/comparative_studies_of_south_asia_africa_and _the_middle _east/v020/ 20.1samii.html

[15] J.W Limben, **Iran : At War with History**, (Boulder, Co : 1987), p.87

[17] Lokman I. Meho, "The Kurds and Kurdistan : A General Background," **Human rights in the Middle East**, p. 4

[18] Carl Dahlman, "The Political Geography of Kurdistan," Eurasian Geography and Economics 2002 ,43, No.4 , pp.271-299 (on-line), Available from http://www. users. muohio .edu /dahlmac/Dahlman%202002%20Political%20Geography%20of%20Kurdistan.pdf p.283.

[19] Nazila Ghanea - Hercock, "Ethnic and Religious Groups in The Islamic Republic of Iran," in **Sub-region Seminar Minority Rights : Cultural Diversity and Development in Central Asia** (Bishkek, October 2004) (on-line) Available from **Sub-regional Seminar Minority Rights : Cultural Diversity and development in Central asia** (Bishkek, October 2004) , p.5.

[20] "Chronology for Kurds in Iran," Center for International Development and Conflict Management (2004), (on-line), Available from http://www. cidcm.umd. edu/inscr/ mar/ chronology.asp?

www.geozigzag.com

groupId=63007, p.1.

[21] "Unrest in Iran's Kurdish Region has left 17 dead ; Hundred have been wounded," Kurdmedia (on-line), Available from http://www.aramzarza.blogspot.com

[22] Iran-Constitution, (on-line), Available from http://www .oefre.unibe.ch /law/icl /ir0000_html

[23] จรัญ มะลูลีม, **อ้างแล้ว**, หน้า 63

.....

แผนที่แสดงการตั้งถิ่นฐานของชาวเคิร์ดในอิหร่าน อิรัค ซีเรีย และตุรกี

www.oknation.net

ภาคผนวก
เหตุการณ์ความไม่สงบระหว่างรัฐบาลอิหร่านกับชนกลุ่มน้อยชาวเคิร์ด ตั้งแต่ศตวรรษที่ 16 – ศตวรรษที่ 21

ค.ศ. 1506 – 1510 – ชาวเคิร์ดกลุ่มยาซีดิส (Yazidis) ได้ก่อการจลาจลเพื่อต่อต้านราชวงศ์ศอฟาวิด

ค.ศ. 1609 – 1610 – เกิดการสู้รบระหว่างชาวเคิร์ดกับราชวงศ์ศอฟาวิดบริเวณป้อมปราการที่เรียกว่าดิมดิม (Dimdim) ในเมืองเบราโดส (Berados)

ค.ศ. 1775 – ชาวเคิร์ดกลุ่มบาจาลัน (Bajalan) ได้ก่อกบฏเพื่อต่อต้านราชวงศ์แซนด์

ค.ศ. 1880 –1881 – เชค อูเบย์ดุลลาห์ (Shaikh Ubeydullah) แห่งเนห์รี (Nehri) ได้ก่อกบฏเพื่อต่อต้านราชวงศ์กอญัร

ค.ศ. 1919 – ได้เกิดการก่อกบฏ ซึ่งนำโดยอิสมาอิล อัคฮา ซิมโก (Ismail Agha Simko) โดยกลุ่มต่อต้านได้ครอบครองพื้นที่ฝั่งตะวันตกของทะเลสาบอูร์เมีย (Urmia) แต่ในที่สุดก็ถูกเรซาข่าน เมอร์ปาจ (Reza Khan Mirpanj) ผู้นำในการโค่นล้มราชวงศ์กอญัรได้นำกองทัพอิหร่านปราบปรามจนพ่ายแพ้ไปในปี 1922

ค.ศ. 1941 – ฮามา ราชิด (Hama Rashid) ยึดอำนาจในเมืองซาร์ดาซ (Sardasht) บาเนห์ (Baneh) และมาริวัน (Mariwan) ซึ่งอยู่ทางตะวันตกของประเทศ แต่ก็ถูกกองทัพของมุฮัมหมัด เรซา ชาห์เข้าโจมตีจนแตกพ่ายในปี 1944

ค.ศ. 1946 – ชนกลุ่มเคิร์ดในประเทศอิหร่านประสบความสำเร็จในการจัดตั้งรัฐอิสระของตนเอง ภายใต้ชื่อสาธารณรัฐ

www.geozigzag.com

ประชาชนเคอร์ดิสถานในปี 1946 มีกรุงมาฮาบัด (Mahabad) เป็นเมืองหลวง แต่ในที่สุดต้องถูกกองทัพรัฐบาลอิหร่านเข้าโจมตีจนล่มสลาย

ค.ศ. 1956 - กองทัพอิหร่านได้ใช้กำลังโจมตีชนกลุ่มเคิร์ดเผ่าจาวานรุดี (Javanrudi)บริเวณหุบเขาทางตะวันตกของประเทศ

ค.ศ. 1966 - 1967 - รัฐบาลอิหร่านได้เข้ากวาดล้างโจมตี กลุ่ม Kurdish Democratic Party of Iran (KDPI)

ค.ศ. 1979 - 1983 - เกิดการปะทะกันระหว่างกองกำลังชนกลุ่มเคิร์ด (ร่วมกับ KDPI และกลุ่มฝ่ายซ้าย Komala) กับกองทัพรัฐบาลอิหร่าน ทำให้หมู่บ้านและเมืองต่างๆ ของชาวเคิร์ดถูกทำลายเสียหายจำนวนมากเพื่อที่จะทำให้กองกำลังชนกลุ่มเคิร์ดยอมจำนน

ค.ศ. 1980 - กลุ่ม KDPI สถาปนาอำนาจการปกครองตนเองในพื้นที่ด้านตะวันตกของอิหร่าน ทำให้เกิดการปะทะกันอย่างรุนแรงระหว่างกองกำลัง KDPI กับกองกำลังผู้พิทักษ์การปฏิวัติ(Revolutionary Guards) แห่งรัฐบาลอิหร่าน ส่งผลให้ชาวเคิร์ดและทหารรัฐบาลอิหร่านเสียชีวิตจำนวนมาก

ค.ศ. 1989 - รัฐบาลอิหร่านได้ใช้กำลังปราบปรามกองกำลังชนกลุ่มเคิร์ดและกลุ่มต่อต้านอื่นๆ อย่างขนานใหญ่ โดยใช้ทหารถึง 200,000 นาย ในการเข้าโจมตี

กุมภาพันธ์ 1990 - ชาวเคิร์ดราว 1,000 คน ได้เดินขบวนประท้วงในเมืองต่างๆของประเทศอิหร่าน และมีมากกว่า 500 คนถูกจับกุมโดยมีสาเหตุมาจากการประหารชีวิต นักเคลื่อนไหวชาตินิยมชาวเคิร์ด 17 คน

www.geozigzag.com

เมษายน- สิงหาคม 1990 - กลุ่มกบฏชาวเคิร์ดอิหร่านได้โจมตีกองกำลังฝ่ายรัฐบาลทำให้มีทหารเสียชีวิตมากกว่า 300 คน และ มากกว่า 150 คน ถูกจับ

พฤศจิกายน 1990 - กองกำลังฝ่ายรัฐบาลอิหร่านได้จับกุมสมาชิกกลุ่มกองโจรชาวเคิร์ดในข้อหาสังหารเจ้าหน้ากองกำลังพิทักษ์ปฏิวัติเมื่อฤดูร้อนที่ผ่านมา

มกราคม 1991 - รัฐบาลอิหร่านได้ประหารชีวิตสมาชิกกลุ่ม KDPI 7 คนในข้อหาเป็นสายลับ ฆาตรกร และผู้ส่งอาวุธ

มีนาคม 1991 - กองกำลังฝ่ายรัฐบาลอิหร่านได้ข้ามพรมแดนอิรักเพื่อโจมตีกลุ่มกบฏอิหร่านและกองกำลังชาวเคิร์ด

มิถุนายน - กรกฎาคม1991 - กลุ่มกองโจรชาวเคิร์ดเข้าโจมตีกองกำลังรัฐบาลอิหร่าน

สิงหาคม 1991 - กลุ่มกบฏชาวเคิร์ดอิหร่านได้สังหารนักสำรวจชาวอิหร่าน 5 คนบริเวณชายแดนติดกับตุรกี นอกจากนี้ กลุ่ม KDPI ได้วางเพลิงเผาในงานมหกรรมการแสดงเครื่องจักรอุตสาหกรรมและยังลักพาตัวเจ้าหน้าที่ตำรวจเป็นตัวประกันในเมืองมาฮาบาน

ธันวาคม 1991 - รัฐบาลอิหร่านได้ประหารชีวิตนักการศาสนาชาวเคิร์ดเนื่องจากเชื่อว่าเป็นสายลับให้อิรัก

มกราคม 1992 - มีรายงานการจลาจลในหลายเมืองทางตะวันตกที่ชาวเคิร์ดอาศัยอยู่ โดยในเมืองโบคาน มีผู้เสียชีวิต หรือได้รับบาดเจ็บ 17 คน

มีนาคม 1992 - มีรายงานระบุว่าชาวเคิร์ดอิหร่านซึ่งข้ามพรมแดนมาจากอิรักได้เข้ามาโจมตีในประเทศอิหร่าน

กันยายน 1992 - มือปืน 2 คน ซึ่งทำงานให้รัฐบาลอิหร่านได้สังหารกลุ่ม

www.geozigzag.com

KDPI 8 คน ในกรุงบอนน์ ประเทศเยอรมัน รวมทั้งฝ่ายการเมืองของกลุ่ม KDPI ก็ถูกลอบสังหาร

มีนาคม - ธันวาคม 1993 - กองกำลังรัฐบาลอิหร่านได้ระดมยิงกองกำลังต่อต้านชาวเคิร์ดอิหร่านในประเทศอิรักด้วยปืนใหญ่และเครื่องบิน

เมษายน-พฤษภาคม 1993 - กองกำลังรัฐบาลอิหร่านได้ข้ามพรมแดนไปยังประเทศอิรักเพื่อโจมตีกลุ่มกบฏชาวเคิร์ด ซึ่งในที่สุดพวกเขาก็ครอบครองเขตความมั่นคง (security zone) 100 ตารางกิโลเมตร

พฤษภาคม 1993 - อิหร่านได้กล่าวประณามอิรักว่าให้การฝึกฝนกลุ่มกบฏชาวเคิร์ดอิหร่าน

มิถุนายน 1993 - อิหร่าน ซีเรีย และอิรักได้ประชุมเพื่อหารือเกี่ยวกับปัญหาชนกลุ่มเคิร์ดทางตอนเหนือของอิรัก ซึ่งทั้งสามประเทศถือเป็นภัยคุกคามความมั่นคงที่สำคัญของพวกเขา

กรกฎาคม - ตุลาคม 1993 - ชาวเคิร์ดอิรักประมาณ 5,000 คนได้หลบหนีเข้าอยู่ในประเทศอิหร่าน ซึ่งขณะนี้มีชาวเคิร์ดอิรักอาศัยอยู่ในประเทศอิหร่านราว 55,000 คน

สิงหาคม 1993 - กองกำลังชาวเคิร์ดอิหร่านได้ข้ามพรมแดนอิรักเพื่อโจมตีกลุ่มกองกำลังชาวอิหร่าน

กันยายน - พฤศจิกายน 1993 - กลุ่มกบฏชาวเคิร์ดอิหร่านยังคงโจมตีกองกำลังพิทักษ์ปฏิวัติ (Iranian Government Revolution) และอาคารที่ทำการของรัฐบาลอิหร่านในพื้นที่ชาวเคิร์ดตามแนวพรมแดนอิรักและตุรกี

พฤศจิกายน - ธันวาคม 1993 - องค์การสหประชาชาติ และองค์การนิรโทษ

www.geozigzag.com

กรรมสากลได้ประณามรัฐบาลอิหร่านที่ลอบสังหารนักการเมืองชาวเคิร์ดซึ่งเป็นสมาชิกกลุ่มต่อต้านชาวเคิร์ด

พฤศจิกายน 1993 - อิหร่านได้ระเบิดรถยนต์ในพื้นที่เคอร์ดิสถานในประเทศอิรักทำให้มีสมาชิก KDPI เสียชีวิต 6 คน

ธันวาคม 1993 - อิหร่านและตุรกีตกลงร่วมมือกันในการต่อต้านกลุ่มกองกำลังชาวเคิร์ดของแต่ละประเทศ

มกราคม 1994 - สมาชิกคนสำคัญของกลุ่ม KDPI ถูกลอบสังหารโดยมือปืน ที่สันนิษฐานว่าทำงานให้กับกองกำลังความมั่นคงของอิหร่าน

เมษายน 1994 - เกิดระเบิดบริเวณบ้านพักใกล้ที่ทำการของรัฐบาลอิหร่านในเมืองออชโนวิเยห์ ซึ่งเป็นเมืองหนึ่งที่สำคัญของชาวเคิร์ด

สิงหาคม 1994 - พรรคประชาธิปไตยแห่งอิหร่านเคอร์ดิสถาน (The Democratic Party of Iranian Kerdistan) ออกมาอ้างว่าได้สังหารสมาชิกกองกำลังพิทักษ์ปฏิวัติ 15 คนในการปะทะกัน ทางตะวันตกของประเทศอิหร่าน

กันยายน 1994 - ผู้สื่อข่าว IRNA ของอิหร่านได้กล่าวว่ากลุ่มกบฏชาวเคิร์ดได้ปิดล้อมทางหลวงในภาคตะวันตกของประเทศ และได้เผาทำลายยานพาหนะของทหาร 2 คน ทำให้มีผู้บาดเจ็บ 1 คน

ตุลาคม 1994 - กลุ่ม KDPI กล่าวว่ารัฐบาลอิหร่านมีเป้าหมายต่อ 17 หมู่บ้านชาวเคิร์ดทางตะวันตกของประเทศและยังประกาศว่าหมู่บ้านชาวเคิร์ด 4 แห่งถูกทำลายโดยกองกำลังรัฐบาลอิหร่าน

พฤศจิกายน 1994 - อิหร่านได้ระเบิดกลุ่มต่อต้านชาวเคิร์ดในประเทศอิรัก

www.geocities.com

เมษายน 1995 - ชาวเคิร์ดอิหร่าน 6 คนเสียชีวิตจากการที่กองกำลังรัฐบาลอิหร่านโจมตีในพื้นที่เคอร์ดิสถานอิรัก

มิถุนายน 1995 - สมาชิกกลุ่มกองกำลังชาวเคิร์ด 2 คนถูกกองกำลังรัฐบาลอิหร่านสังหารในพื้นที่เคอร์ดิสถานอิรัก

สิงหาคม 1995 - พรรคประชาธิปไตยแห่งอิหร่านเคอร์ดิสถาน (The Democratic Party of Iranian Kerdistan) กล่าวว่าตัวแทนรัฐบาลอิหร่าน ได้สังหารผู้แทนของเขาในกรุงแบกแดด แต่รัฐบาลอิหร่านปฏิเสธและชี้แจงว่าการเสียชีวิตดังกล่าว เป็นผลมาจากการต่อสู้ในระหว่างการจลาจล

กันยายน - ตุลาคม 1995 - กลุ่มต่อต้านชาวเคิร์ดอิหร่านกล่าวประณามการทรมานและการประหารชีวิตนักโทษการเมืองชาวเคิร์ด 10 คน ที่ให้การสนับสนุนกลุ่ม KDPI และอีก 345 คนถูกจับกุม

ธันวาคม 1995 - พรรคประชาธิปไตยแห่งอิหร่านเคอร์ดิสถาน (The Democratic Party of Iranian Kerdistan)ได้สังหารสมาชิกกองกำลังความมั่นคงอิหร่านในการปะทะกันทางตะวันตกของประเทศอิหร่าน

เมษายน 1996 - เจ้าหน้าที่รัฐบาลอิหร่านขับรถพยาบาลพุ่งชนค่ายผู้อพยพชาวเคิร์ดอิหร่านทางตอนเหนือของอิรัก

มิถุนายน 1996 - กองกำลังรัฐบาลตุรกีในประเทศอิหร่านอ้างว่าได้สังหารสมาชิกKDPI ไป 7 คน

กรกฎาคม 1996 - เจ้าหน้าที่รัฐบาลอิหร่านได้ก่อระเบิดรถยนต์ใกล้กับบ้านเรือนผู้คนบริเวณค่ายผู้อพยพทางตอนเหนือของประเทศอิรัก

กรกฎาคม 1996 - ราห์มาน รัดจาบี ฮัมวานด์ (RahmanRadjabiHamvand)

www.geocities.com

สมาชิกกลุ่ม KDPI ถูกประหารชีวิตด้วยข้อกล่าวหาที่เลื่อนลอยและในเดือนเดียวกัน กองกำลังอิหร่าน 3,000 คนบุกเข้าไปในพื้นที่ของชาวเคิร์ดทางตอนเหนือของอิรักเพื่อค้นหากองกำลัง KDPI ทำให้มีสมาชิกกลุ่ม KDPI เสียชีวิต20 คน และมีผู้อพยพชาวเคิร์ดอิหร่านหลบหนีไปมากกว่า 2,000 คน ซึ่งเจ้าหน้าที่รัฐบาลอิหร่านเปิดแถลงอย่างเป็นทางการว่าการโจมตีครั้งนี้ตั้งอยู่บนพื้นฐานของหลักในการป้องกันตนเอง

สิงหาคม 1996 - สมาชิกกลุ่ม KDPI ในอิรักประกาศหยุดการโจมตีข้ามพรมแดนจากอิรักมายังอิหร่าน และในเดือนเดียวกันอับ โอฮัสซัน บันนิซาร์ด (Abohassan Banisadr) อดีตประธานาธิบดีของอิหร่านออกมากล่าวว่าในช่วง 15 ปีที่ผ่านมารัฐบาลอิหร่านได้สังหารผู้มีความคิดเห็นไม่ลงรอยกับรัฐบาลมากกว่า 60 คนซึ่งในจำนวนนั้นมีแกนนำกลุ่ม KDPI ในประเทศเยอรมันรวมอยู่ด้วย 4 คน นอกจากนี้ สมาชิกกลุ่ม KDPI ในอิรักยังอ้างว่ารัฐบาลอิหร่านกำลังวางแผนที่จะโจมตีทางตอนเหนือของอิรักและเรียก ร้องให้ประชาคมโลกประณามการกระทำที่ก้าวร้าวของอิหร่าน

กันยายน 1996 - ในระหว่างการตรวจเยี่ยมกำลังทหารของรัฐบาล อยาตุลลอฮฺโคไมนี ได้กล่าวถึงความเชื่อของเขาว่าชาวเคิร์ดเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ใหญ่เหมือนกลุ่มอื่นๆ ในอิหร่าน แต่จะไม่สามารถถูกแบ่งแยกไปจากประเทศอิหร่านได้

เมษายน 1997 - ศาลประเทศเยอรมันกล่าวถึงการมีส่วนพัวพันของรัฐบาลอิหร่านในการเสียชีวิตของชาวเคิร์ด 4 คนที่มีความคิดเห็นไม่ลงรอยกับรัฐบาลอิหร่านในประเทศเยอรมันเมื่อปี1992

www.geozigzag.com

โดยประเทศในกลุ่มสหภาพยุโรป ยกเว้นกรีซ ได้เรียกเอกอัครราชทูตอิหร่านประจำประเทศตนมายังศาลประเทศเยอรมันและขู่ว่าจะคว่ำบาตรทางการทูตต่ออิหร่าน และในเดือนเดียวกัน ชาวเคิร์ดอิหร่านได้กล่าวประณามเจ้าหน้าที่รัฐบาลอิหร่านว่าพยายามวางยาพิษสมาชิกกลุ่ม KDPI ภายหลังจากที่ชาวเคิร์ดอิหร่านจำนวน 85 คน ถูกวางยาในอาหารด้วยสารพิษชนิดร้ายแรง

มิถุนายน 1997 - นักเขียนชาวเคิร์ดอิหร่านถูกลงโทษจำคุกเป็นเวลา 2 ปีด้วยข้อกล่าวหาเผยแพร่ข้อความ “non-Islamic lies ?”

ธันวาคม 1998 - คามาล คาห์รัซซี (Kamal Kharrazi) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงต่างประเทศอิหร่านปฏิเสธเกี่ยวกับ “ปัญหาชนกลุ่มเคิร์ด” ในประเทศอิหร่าน

กุมภาพันธ์ 1999 - มีการจับกุมอับดุลลาห์ ออสคาลาน ผู้นำชาวเคิร์ดตุรกี ซึ่งเป็นผู้นำในการก่อกบฏชาวเคิร์ดอิหร่าน โดยเฉพาะทางภาคตะวันตกของอิหร่าน และผ่านทางยุโรป

ค.ศ. 2004 - กลุ่ม PJAK ได้ตอบโต้รัฐบาลอิหร่านที่ใช้กำลังสังหารกลุ่มผู้ประท้วงชาวเคิร์ดไปจำนวน 10 คน ในเขตเมอรวัน (Meriwan) ซึ่งเป็นดินแดนของชาวเคิร์ดในอิหร่าน

กรกฎาคม 2005 - นักต่อสู้เคลื่อนไหวชาวเคิร์ด 3 คน ได้ถูกลอบยิงในเมืองมาฮาบัด โดยเจ้าหน้าที่ด้านความมั่นคงของรัฐบาลอิหร่าน

สิงหาคม 2005 - ชาวเคิร์ดในเคอร์ดิสถานได้ก่อความไม่สงบขึ้นมีรายงานผู้เสียชีวิต 17 คน และมากกว่า 200 คน ได้รับบาดเจ็บ นอกจากนี้ เจ้าหน้าที่ตำรวจได้ถูกกลุ่ม PJAK จับเป็นตัวประกันในเขตจังหวัดอาเซอร์ไบจันตะวันตก

www.geozigzag.com

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)
THE THAILAND RESEARCH FUND (TRF)
“สร้างสรรค์ปัญญา เพื่อพัฒนาประเทศ”

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) เป็นหน่วยงานของรัฐ ในกำกับของสำนักนายกรัฐมนตรี มีภารกิจในการสนับสนุนกระบวนการสร้างความรู้ สร้างนักวิจัย และสร้างระบบการวิจัย เพื่อตอบคำถามและเสนอทางเลือกให้สังคม ซึ่งครอบคลุมทั้งในระบบเศรษฐกิจภาคดั้งเดิมและสมัยใหม่ เพื่อยกระดับขีดความสามารถของประเทศให้เป็นสังคมฐานความรู้ ครอบคลุมทุกระดับและทุกภาคส่วนของสังคมไทย โดยมีแนวทางการสนับสนุนการวิจัยดังนี้

1. สร้างความรู้ที่จะนำไปสู่การพัฒนาที่สมดุล (Balanced Development) โดยการวิจัยเพื่อให้เกิด Knowledge-based Policymaking ระหว่างภาครัฐ ประชาชน และนักวิชาการ ให้มีการเชื่อมโยงบริบทที่เป็นจริงตั้งแต่ในระดับชุมชนท้องถิ่นไปจนถึงนโยบายรัฐบาลและการต่างประเทศ

2. สร้างความมั่นคงทางความรู้เกี่ยวกับประเทศไทย (Security in Knowledge) โดยเน้นงานวิจัยพื้นฐาน เพื่อเป็นหลักในการรู้จักตัวเองและการดำรงอยู่ของประเทศไทย และเน้นงานวิจัยเทคโนโลยีที่ปรับให้เหมาะสมกับประเทศไทยเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

3. ขยายฐานของสังคมความรู้ภายในประเทศ (Knowledge Base-Widening) โดยสนับสนุนการวิจัยของชุมชนท้องถิ่น ผู้ประกอบการ นักศึกษา ครูและนักเรียน และคนทั่วไป

การพัฒนาอย่างไม่หยุดนิ่งของ สกว. ทำให้ สกว. ได้รับความเชื่อถือจากหน่วยงานภาครัฐต่าง ๆ ให้เป็นภาคีร่วมสนับสนุนทุนวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้อันเป็นรากฐานในการกำหนดนโยบายต่อไป

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)
979/17-21 ชั้น 14 อาคาร เอส เอ็ม ทาวเวอร์ ถนนพหลโยธิน แขวงสามเสนใน
เขตพญาไท กรุงเทพฯ 10400
โทร. 0-2278-8200 โทรสาร 0-2298-0476
www.trf.or.th / e-mail : webmaster@trf.or.th

www.geozigzag.com